

VILVAKOK ÁRKA

1995. március

TARTALOMJEGYZÉK

Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	3
Maklár Cecília: „Előnyt a jövőnek!” — Civil tanácskozás az ifjúságról	6
Bartha Zsuzsanna: Köszönet az évekért	8
Bartha Zsuzsanna: Boldog születésnapot!	10
Bereck Istvánné: Kéklő nefelejcset szedtem...	11
Budapest és Pest megyei hír – Kovács Jánosné: Egy kellemes délután	12
Mozaikok a Kisalföldről (a Kisalföld c. megyei lapból ollózva)	13
Tolna megyei sajtófigyelő – „Hajtogatós” művészet	13
Zala megyei hír — Nagy Istvánné írásai nyomán	15
Bayer Béla: „Szellemi kármentő”	16
Bartha Zsuzsanna: Közös felelősséggel	16
Lak István: Bemutatkozik Szóda Kelemen Klára	18
Semseyne Legeza Ilona könyvismertetője – Móricz Zsigmond: Erdély	19
Sorstárs szerző műve – Fischer Lajos: Vonaton	20
Vad Zsigmond: Visszatekintés márciusra	22
Gyermeksarok	22
Kovács Pál: Barangolás régi hangszerek között (VII. rész)	23
Érdekességek a tudomány világából – Szem-felszedők	25
Törődjünk többet egészségünkkel! – Kiss János: Tavaszi egészségvédelem	27
Németh Tamás: Színes hírek	28
Bayer Béla: A Vak Érosz	30
Hangoskönyvek jegyzéke 1994. (kiegészítés)	30
A MATÁV Rt. árközleménye	33
Az árueledás tájékoztatója	34
Meghívók	35
Felhívások, közlemények	35
Hirdetések	37
Pályázati felhívás	38

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata.
 Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Kiadóhivatal: MVGYOSZ 1146 Budapest, Hermina út 47. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Készült a Signatura Ipari Termelő és Szolgáltató Kft. nyomdájában 1650 példányban. Felelős vezető: Rózsavölgyi László. ISSN: 0209-6765.

**Minden
kedves
hölgy
olvasónkat
szeretettel
köszöntünk**

a szerkesztőség

Bartha Zsuzsanna

Elnökségi tudósítás

Az MVGYOSZ Országos Elnöksége 1995. január 25-én ülésezett teljes létszámmal. Az elnöki köszöntő és a napirend elfogadása után először az ideai munkatervi javaslatot vitatták meg, majd a véglegesen kialakított tervet jóváhagyták (lásd a mellékletet).

Második pontként az MVGYOSZ Ellenőrző Bizottságának tájékoztatóját hallgatták meg, Péczka János előterjesztésében. Péczka János, az Ellenőrző Bizottság elnöke elmondta, hogy a tavalyi Országos Küldöttközgyűlés határozata értelmében a bizottság 9 tagúra bővült. Így három fős csoportokban tudták megkezdeni ellenőrző munkájukat. A bizottság minden egyes tagja igyekszik maximálisan ellátni a rábízott feladatot. Az elmúlt év folyamán az előzetesen kidolgozott általános szempontok alapján három megyei szervezet (Bács-Kiskun, Somogy és Veszprém) tevékenységét sikerült áttekintenie az Ellenőrző Bizottságnak. Részletes jelentésüket az Országos Küldöttközgyűlés elé terjesztik idén

márciusban. Mivel semmiféle konkrét vizsgálatra nem érkezett kérés a bizottsághoz, ezért úgy határoztak, hogy 1995-ben a következő területeket tekintik át:

- » egy utóvizsgálat a segédeszköz-ellátásra vonatkozóan
- » hat megyei szervezet életének és tevékenységének vizsgálata.

Az Ellenőrző Bizottság tájékoztatóját az elnökség tudomásul vette.

A napirend harmadik pontjaként a főtitkár számolt be az MVGYOSZ társadalmi és társszervezetekkel fenntartott kapcsolatairól. Röviden összefoglalva a következőket emelte ki: rendszeresen képviseljük magunkat minden olyan rendezvényen, ahol a látássérülteket érintő kérdésekről esik szó. A kapcsolattartás rendkívül időigényes, de fontos minden fórumon személyesen megjelenni és képviselni érdekeinket. A főtitkár tájékoztatóját az elnökség elfogadta.

Negyedik pontként az ideai Országos Küldöttközgyűlés előkészítéséről esett szó. A főtitkár tájékoztatást adott a beszámolóval kapcsolatos elképzeléseiről, s kérte az elnökség javaslatait. Úgy foglaltak állást, hogy az eddigi hagyományokat követve készítse el a főtitkár a beszámolót a küldöttközgyűlésre. Az elnökség a küldöttközgyűlés időpontjának 1995. március 18-át jelölte ki.

A napirend utolsó pontja az 1994. év IV. negyedévi határozatokat tekintette át, Lak István előterjesztésében.

Következtek a bejelentések:

- » Az MVGYOSZ Zala megyei Szervezete Országos Kulturális Seregszemlét szervez 1995. augusztus 25-26-27-én. A költségek egy részét pályázati úton nyert pénzből fedezik. Az elnökség úgy határozott, hogy a központi adomány-számláról 100 ezer forint támogatást

nyújt, továbbá az eddigi országos gyakorlatnak megfelelően a résztvevők is viseljék a költségek egy részét, legalább az étkezés és a szállás költségeinek a felét. A seregszemle előkészületeibe az MVGYOSZ kulturális előadójának bevonását javasolja az elnökség a Zala megyei szervezetnek.

- » Az MVGYOSZ Baranya megyei Szervezete Komlói Körzeti Csoportja Sikondán 2-3 napos, nem országos jellegű kulturális programot szervez május végére.
- » Az MVGYOSZ Vas és Veszprém megyei Szervezetei kéréssel fordultak az Országos Elnökséghez, miszerint Szombathely és Veszprém központi körzeti csoportokat szeretnének megalakítani. Az elnökség mindkét kérést jóváhagyta.
- » A Népjóléti Minisztérium Betegjogi törvénytervezetét és a Művelődési és Közoktatási Minisztérium Oktatási törvénytervezetét szövetségünk is véleményezte.
- » A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolán szervezett ifjúsági és gyermekszervezeteket tömörítő egyesületek napján az MVGYOSZ is képviseltette magát (a beszámoló lapunkban megtalálható – a szerk. megj.).
- » A főtítkár személyre szóló meghívás alapján képviselte szövetségünket a So-

ros Alapítvány által Budapesten rendezett „Nők a civil társadalomban” c. konferencián.

- » A Vakok Állami Intézete december 30-i felhívására szövetségünk vezetői levélben reagáltak az intézet és a népjóléti tárca felé, elítélve a kérés módját. Szövetségünkbe megérkezett a nyomdai célokra megrendelt két Braille-kijelző.
- » Magyar Csaba sorstársunk elnyerte az amerikai Rosemary Kenedy díjat. Kitüntetését teljes egészében fedezi az amerikai alapítvány, de a kísérő részére a költségek finanszírozására szponzorokat kell keresni (kb. 120 ezer forint). Az MVGYOSZ a központi adományszámláról kíván hozzájárulni a kísérő költségeihez. Gratulálunk Magyar Csabának a szép sikerhez!
- » Az MVGYOSZ az idén költségvetési támogatásként 82 millió forintot kap, a fogyatékos szervezetek közül a legtöbbet. A tanácskozás az elnök zárszavával fejeződött be.

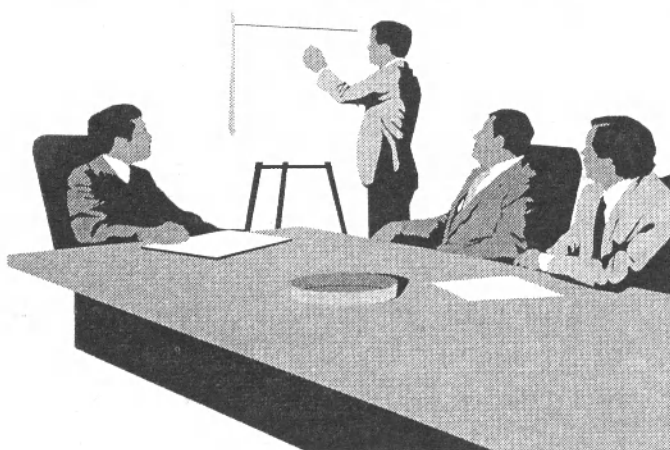
□

Melléklet

Az MVGYOSZ Országos Elnöksége 1995. évi munkaterve

Február 22.

- ① A küldöttközgyűlési beszámoló megvitatása.
Felelős: Dr. Szigeti György, Erhartné dr. Molnár Katalin.
- ② Az 1994. évi költségvetési beszámoló.
Előadó: Bódis Károlyné.
- ③ Az 1995. évi üdültetés előkészítése.
Előadó: Dr. Szőke László.

Március 18.

Országos küldöttközgyűlés

*

Március 29.

- ① A küldöttközgyűlés értékelése, a javaslatok megvitatása.

Előadó: Erhartné dr. Molnár Katalin.

- ② A vakok közlekedésének kérdései.

Felelős: Dr. Szél Lajos.

- ③ A számítástechnika alkalmazása a hivatal szempontjai szerint.

Felelős: Matolcsi Tamás.

*

Április 26.

- ① A balatonboglári titkári-adminisztrátori értekezlet előkészítése.

Felelős: a főtitkár és Cserna Sándor.

- ② Beszámoló a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Szervezet munkájáról.

Előadó: Dr. Baranyi Imréné titkár.

- ③ Beszámoló a Tolna megyei Szervezet munkájáról.

Előadó: Kovács Lászlóné titkár.

- ④ A vakokat érintő hatályos jogszabályokról tájékoztató.

Felelős: Dr. Szőke László.

- ⑤ Az I. negyedévi határozatok megtárgyalása.

Előadó: Dr. Szigeti György és Lak István.

*

Május 27.

A balatonboglári titkári-adminisztrátori értekezlet értékelése.

Felelős: a főtitkár és Cserna Sándor.

Június 28.

- ① A Braille Érdemérem Bizottság javaslatainak megtárgyalása.

Előadó: Dr. Szőke László.

- ② Az 1995. évi közgyűlések, küldöttközgyűlések előkészítése.

Felelős: a főtitkár.

- ③ A Braille nyomdatechnika hasznosítása.

Felelős: Dr. Hohl József.

- ④ Az etikai kódex megvitatása.

Felelős: Dr. Kiss László.

*

Augusztus 30.

- ① Tájékoztató az I. félévi pénzügyi gazdálkodásról.

Előadó: Bódis Károlyné.

- ② A Fehér Bot Napi ünnepségek előkészítése.

Felelős: a főtitkár.

- ③ Szemészorvosok meghívása a látássérültek szemészeti segédeszközellátásával kapcsolatban.

Felelős: Gremann József

- ④ A II. negyedévi határozatok megtárgyalása.

Felelős: az elnök és Lak István.

*

Szeptember 27.

- ① Gyógymasszőrképzés és foglalkoztatás.

Felelős: Dr. Krabót György.

- ② Beszámoló a Nógrád megyei Szervezet munkájáról.

Előadó: Koperla Lajosné titkár.

- ③ Beszámoló a Békés megyei Szervezet munkájáról.

Előadó: Lévai József titkár.

- ④ A munkarehabilitációs eszközök és források áttekintése.

Felelős: Dr. Szél Lajos.

*

Október 25.

- ① Beszámoló az 1995. évi üdültetésről.
Előadó: Dr. Szőke László.
- ② Tájékoztató az 1996. évre szóló költségvetési tervezetről.
Előadó: Bódis Károlyné.
- ③ Tájékoztató a vakok foglalkoztatásáért alapítványról.
Felelős: Gremann József.

*

November 29.

- ① Az 1995. évi megyei közgyűlések, küldöttközgyűlések értékelése.
Felelős: az elnök és a főtitkár.
- ② A továbbtanuló fiatalok beiskolázásának tapasztalatai.
Felelős: Kuminka Györgyné.
- ③ Tájékoztató a Vakok Állami Intézetének tevékenységéről.
Előadó: Bors Lajosné igazgató.

*

December 13.

- ① Előzetes munkatervi elképzelések.
- ② Beszámoló a kulturális osztály munkájáról.
Felelős: Nagy Péter.

*

1996. január 31.

- ① Az 1996. évi elnökségi munkaterv megtárgyalása.
- ② Tájékoztató az Ellenőrző Bizottság 1995. évi munkájáról.
- ③ A küldöttközgyűlés irányelveinek megbeszélése.
- ④ A IV. negyedévi határozatok megtárgyalása.

Maklár Cecília

„Előnyt a jövőnek!” – Civil tanácskozás az ifjúságról

A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola nagytermében gyülekeztünk 1995. január 14-én délelőtt. A nem túl kedvező időpont ellenére folyamatosan teltek a széksorok. A 10 órai kezdésig összesen 75 civil szervezet regisztráltatta magát. Közülük 33 olyan szervezet, amely az ifjúságért – vagy az ifjúságért is – tevékenykedik, a többi közvetlenül fiatalokkal foglalkozó vagy belőlük alakult szerveződés.

Mivel szövetségünk most először, erre az alkalomra kapott meghívást, a jelenlévő képviselő (a cikk írója) nem tudja konkrétan: milyen célból is jöttünk itt össze.

Az alábbiakban kiderül:

A múlt év szeptemberében összeültek az – elsősorban országos szinten működő – ifjúsággal foglalkozó és az értük (is) tevékenykedő szervezetek képviselői. 101 pontban foglalták össze mi mindent tartanak szük-

ségesnek megtárgyalni a kormányzattal a fiatal korosztályt érintő kérdésekben. Önmagukat Gyermekek- és Ifjúsági Érdekegyeztető Tanácsként határozták meg. Soraikból kiválogattak tizen-négy személyt, akik egy-egy korosztályi, szakmai, ideológiai alapon szerveződött civil tömörülést képviseltek: ők alkották a tárgyaló küldöttséget. Alapos előkészület után, 1994. november 2-án került sor találkozásukra Horn Gyula miniszterelnök úrral az Országházban. Ez alkalommal adták át az általunk kimunkált „Előnyt a jövőnek!” c. dokumentumot, melynek tartalmához 153 szervezet adta nevét. E találkozó jelentőségét az alábbiakban is lemérhetjük:

- » kezdeményezésükre jött létre a – sok vitát is kiváltó – Gyermekek- és Ifjúsági Koordinációs Tanács, élén dr. Koncz István címzetes államtitkárral;
- » javaslatukra vizsgálták át és ennek eredményeként szervezték újjá a Nemzeti Gyermekek- és Ifjúsági Alapítványt. (Az MGYOSZ is érdemi javaslatokat tett ezzel összefüggésben!)

Találkozót bonyolítottak le dr. Fodor Gábor kultuszminiszterrel, aki minden ifjúsággal kapcsolatos ügy első számú felelőse. Megállapodtak a további együttműködés fontosságában és a feladatokban.

A tárgyaló küldöttség megbízatása ezen a január 14-i tanácskozáson lejárt.

Ezen tanácskozás célja és feladata – mint rövidesen kiderült – a következő volt.

Ki kellett válogatni annak a „csapatnak” a tagjait, akik –egyenlőre hat hónapig tartó megbízatással– képviselik a civil szféra két oldalát, az „ifjúsággal” és az „ifjúságért” szervezeteket a kormányzat részéről felállított Koordinációs Tanáccsal folytatott megbeszéléseken.

Valamennyi fogyatékkal élő fiatal érdekeit egy viszonylag kisebb, de már komoly „múlttal” rendelkező szerveződés, a Védőszárny Szervezet fogja képviselni ebben a jelenlévők által megválasztott testületben. *(A Védőszárny Szervezet a dislexiás és a diszgráfias, vagyis az olvasási és írásbeli akadályokkal küszködő fiatalokért alakult.)*

Bár szövetségünk eddig is általában eredményesen képviselte a látássérült ifjúság érdekeit minden önkormányzati és kormányzati fórumon, sőt elnökünk dr. Szigeti György személyében az országgyűlésben is, mégis úgy gondoljuk, hogy hasznos lesz ez a kollektív érdekképviselési lehetőség ott, ahol kifejezetten a korosztályi problémák kerülnek „terítékre”. Hasznos és eredményes munkát kívánunk az Érdekegyeztető Tanács két szorosan együttműködő oldalának, s mivel ugyanarról az ifjúságról van szó, a Koordinációs Tanácsnak is! Remélhetőleg nem egymással szembenálló, hanem csak szemközt ülő felekként fognak egymással tárgyalni a JÖVŐ érdekében.

(A napilapokból értesültünk: 1995. január 23-án – a miniszterelnök jelenlétében – hivatalosan is megalakult a Gyermekek és Ifjúsági Érdekegyeztető Tanács – a szerk. megj.)

Bartha Zsuzsanna

Köszönet az évekért

Újsághír: Január 22-e, a Magyar Kultúra Napja alkalmából pedagógusokat tüntettek ki, köztük Helesfai

Katalint, a Vakok Óvoda, Általános Iskola és Diákotthona igazgatóját 25 éves gyógy-pedagógusi munkásságáért.

Sokan ismerjük, névről vagy személyesen. Találkozhatunk vele az MGYOSZ minden jelentősebb rendezvényén. Amikor az általa vezetett intézmény életéről és munkájáról számol be, sugárzik hivatás szeretete, a rendíthetetlen hit és erő. Sorsa úgy hozta, hogy a „másság” kategóriájába sorolt gyermekekhez kerülve lelje meg élete értelmét, a pedagógusi pálya „gyötrelmes” szépségét.

Az indíttatás és a pályakezdés

Az egymás és a környezet iránt felelősséget érző szülők az ember tiszteletére és szeretetére nevelik gyermeküket. A szépre és a jóra nyitott családi légkör, amelyben Helesfai Katalin felnövekszik, egész életére meghatározó lesz.

Érettségi után tanárképző főiskolára jelentkezik, s 1968-ban magyar-történelem szakos tanári oklevelet szerez Egerben. Családjához és szülővárosába, Budapestre vágyik vissza, de állást találni nem könnyű. A Fővárosi Tanács illetékese ajtaján kopogtat és kap egy címet: Nagyothallók Általános Iskolája. Olyan szellemiség és légkör fogadja, hogy 17 éven át marad. Egy

esztendőn keresztül gyermeknevelőként dolgozik, s közben megtanulja, hogy miként lehet megtalálni minden egyes gyermek lelkéhez a „kulcsot”. A fiatal pedagógus kiállja a próbát.

A második évben már magyart és történelmet tanít a nagyothalló gyerekeknek. A munka mellett beiratkozik a Gyógypedagógiai Főiskolára, ahol két év után szurdo-pedagógus – logopédus képesítést szerez. A tanítási időn túl rengeteg közös programban vesz részt a gyerekekkel, tudva, hogy személyiségfejlesztésükhöz szorosan hozzátartozik a tanár–diák kötetlen együttlét is. A Nagyothallók Általános Iskolájában eltöltött időszak utolsó három évében országos szintű szaktanácsadó, vagyis közelről ismeri a hallássérültek összes intézményét, személyesen az ott tanuló gyermeket és a kollégákat.

Furcsa véletlen

1985-ben dr. Méhes József, a Vakok Óvoda, Általános Iskola és Diákotthona igazgatója váratlanul nyugdíjba vonul, ugyanakkor az igazgatóhelyettes lemond. A Fővárosi Tanács Jankó-Brezovay Pálnét és Helesfai Katalint bízza meg ideiglenesen az intézmény vezetői teendőinek ellátásával. Letelik az egy évre szóló megbízatás, s Jankó-Brezovay Pálnét az anyai hivatás szólítja el, míg Helesfai Katalint – elnyerve a kollégák bizalmát is – kinevezik igazgatónak. 1986-ot írnak ekkor.

Átkerülve egy újabb területre, ismét a Gyógypedagógiai Főiskola hallgatója lesz és megszerzi a tiflopedagógus képesítést is. Igazgatóként a kialakult hagyományokra és a kollégák véleményére épít. Hiszi és vallja, hogy nem sajnálkozni kell, hanem a fogyatékből eredő nehézségeken kell

átsegíteni a látássérült gyerekeket is, éppúgy mint a hallássérülteket. „Boldog és mosolygós gyermekkort, sikeres felkészülést” – szeretne biztosítani növendékeinek.

A legnagyobb megpróbáltatást a nyolc esztendőn át tartó felújítási munkálatok jelentették számára, s őszülő hajszálait is ennek számlájára írja. Évközben és szünetidőben megállás nélkül folyt a munka. A gyerekeknek pedig minden körülmények között biztosítani kellett a tanítást, a bentlakást, az ellátást és az általános biztonságot feltételeit. Mindeközben jut erő egy nagy szakmai átalakulásra is: mind az óvodai program, mind az általános iskolai szerkezet és tananyag vonatkozásában. Eredménye: teljesen megszűnik a normál általános iskola és köztük korábban fennálló különbség. Azonban a halmozottan sérült tanulók száma fokozatosan emelkedik az in-

tézményben. Az új kihívások új megoldásokat igényelnek. Vajon sikerül-e egyre nehezülő világunkban az optimális lehetőségeket megrealizálni? 1994. november 17-én biztatás érkezik. Az intézmény nevelő- és tantestülete a főpolgármestertől a „Pro Urbe Budapest” kitüntetést veheti át az eredményes, gyermekközpontú oktató tevékenységért, a látássérült gyermekek nevelésében végzett áldozatos munkáért.

Helesfai Katalin nem érzi teljesnek az elért eredményeket. Jövőre lejár 1991-ben történt másodszori újraválasztásának ciklusa. Még érez magában annyi lendületet, hogy a megkezdett, de be nem fejezett pedagógiai és egyéb (így pl. az uszoda) programokat továbbfejlessze intézménye „csapata” élén.

Család és hivatás

Összeegyeztetni nehéz, de nagyon szerencsésnek tudja magát. Férje, aki a Nagyothallók Általános Iskolájának igazgatója és érettségi előtt álló 18 éves fia mindenkor megértette és megérti hivatása iránti elkötelezettségét. A 23 évi házasság alatt a család igyekezett a lehető legjobban kihasználni azt a kevéske szabadidőt, amit együtt tölthettek. Bár az iskolai ügyek nagyon sok hétvégét lefoglaltak, a családi kötelek nem sínylették meg. Talán, ma már egy kicsit könnyebb, s nyaranta a Velencei tónál a kis faházban újra és újra érzik szoros összetartozásukat, s feltöltődve hittel és energiával ősszel ismét kezdődhet – kinek-kinek a maga posztján – az emberi élet értelmét és gyönyörűségét jelentő munka.

***

Gratulálunk Helesfai Katalinnak és további jó munkát, erőt, egészséget!

HELESFAI KATALIN IGAZGATÓNŐ

Bartha Zsuzsanna

Boldog születésnapot!

A megszokottnál kicsit csendesebben, de fiatalos derűvel üdvözl. Két éve már, hogy hivatalosan nyugdíjba vonult. Közel húsz esztendőn keresztül a Budapest és Pest megyei Szervezet titkáráként nap mint nap intézte sorstársai ügyesbajos dolgait. Hányan és hányan keresték fel, mert az évek során megtanulták: bízhatnak benne. Ha kellett, hegyeket mozgatt meg, hogy megoldódnak a problémák, hogy a kisiklott életek révbe jussanak, hogy akit sorsa a szövetségbe vezetett, meglelje helyét szűkebb és tágabb közösségében.

„Örök fiatal” – mondják sokan, holott az idén januárban ünnepelte 60. születésnapját. Tapasztalataira, a sorstársai iránt érzett felelősségére és szeretetére a mai napig szükség van. Az MGYOSZ Budapest és Pest megyei Szervezete elnökeként, országos küldötként, no meg egyszerűen csak „Gyuri bácsiként” sokan keresik meg személyesen és telefonon, tudva, hogy a megértés és a segítőkészség nem marad el.

Elveszettnek hitt, de megtalált álmok

Pinviczki György 1935. január 22-én született a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tószegen egy földműves család három fiúgyermeké közül a legidősebbként. Az elemi iskola első hat osztályát szülőfalujában végzi, de ekkor a szemész azt tanácsolja,

hogy látása romlása miatt a budapesti vakok iskolájában folytassa tanulmányait. 1949-ben felkerül a fővárosba.

A Vakok Tanintézetében akad egy zene-tanár, Berindán László, aki megismerteti a fiatal fiút a zenével és egy életre a muzsikálás örömeivel. Az intézeti zenekarban csellistaként játszik, majd 1953-ban, amikor befejezi az iskolát, a Vakok Szövetsége akkori zenekarában csellózik tovább.

A végzős fiatalokat Szombathelyre akarja munkába helyezni a vakokat felügyelő „hatalom”, de a szövetség vezetői, Lukács Géza főtitkárral az élen közbelépnek, mert szükségük van a fiatalokra a kulturális élet fellendítésében. Pinviczki György – többed magával – így maradhat Budapesten telefonkezelőként.

Két év után a Fővárosi Kefe és Seprűgyártó Vállalathoz kéri magát, ahol elsajátítva a kefe- és ecsetkészítő szakmát hét éven át dolgozik. Természetesen itt is bekapcsolódik a kulturális munkába, a vállalat zenekarának és énekkarának is tagja lesz. Közben 1958-ban megnősül, s így sorát végleg a fővároshoz köti. Bár munkáját elismerik és megbecsülik, mégis hűtlen lesz a vállalathoz.

Munka, család és a zenei pályá

1962-ben az Egészségügyi Minisztériumba hívják telefonkezelőnek. Igent mond, mert így több ideje marad a zenei fellépésekre. Az 1974-ig terjedő időszakban előadóművészi diplomát szerez a könnyűzenei kategóriában (B-kategóriás vizsga). Közben házat épít, megszületik a fia és a kislánya. Egészen a hatvanas évek végéig nem marad ideje és energiája, hogy aktívabban részt vegyen a szövetség életében.

1969-ben dr. Körner György főtitkár személyesen hívja a szövetségbe társadalmi munkásnak a budapesti elnökségbe. Elvállalja a megbízatást és azután öt év múlva meglepődik: dr. Bódi István főtitkár kinevezi a Budapest és Pest megyei Szervezet titkárának. A minisztérium fájó szívvel enged el, s 1974. április 1-én, cseppet sem áprilisi tréfaként kezdetét veszi titkári munkássága. Három esztendeig félállás-ként, majd 1977-től kinevezik teljes állású titkárnak. „Nem készültem hivatalnoknak, inkább gyakorlati ember vagyok” – mondja magáról, és a titkárság szerencsésen ötvöződik a szervezőkészség, az emberismeret, a humánus.

Titkárként, zenészként, a szövetség tagjaként, a tétlenkedést nem ismerve, jelen van a hétköznapi életben és az ünnepeken. A szövetség képviselőjeként eljut többször külföldre is. Számos kitüntetéssel jutalmazták, melyek közül a legbüszkébb a Munkaérem bronz fokozatára.

Búcsú

1993-ban dönt úgy, hogy ideje „takarékra venni magát”. A titkárság teendőit ellátását nem vállalja, ugyanakkor a Budapest és Pest megyei Szervezet elnöki tisztjére jelölik és megválasztják. Sorstársaitól nem szakadt el, sőt a Budapesti Turista Szakosztályba belépve a kirándulásokon, a különböző kötetlen programokon továbbra is osztozik örömeikben és gondjaikban. A nyugdíjas évek több időt engednek a kertre, a 9 éves kislány unokára, a kis tacsukra...

Január 22-én 60. születésnapja alkalmából köszöntötték családtagjai, barátai és ismerősei. A „Vakok Világa” Olvasói nevében köszöntjük és köszönjük másokért mindig cselekedni kész áldozatos munkáját.

Bereck Istvánné

Kéklő nefelejcsset szedtem...

Hangzik a nóta a gödöllői szociális otthon zsúfolásig megtelt klubtermében. Sorra előkerülnek a zsebkendők, hogy fölszárítsák a meghatottság könnyeit.

Az MVGYOSZ égisze alatt működő Dallamkórtól Együttessel ad műsort, ki tudná már hanyadik alkalommal az idős emberek szórakoztatására. Sok helyre várnak minket – mondja Lakatos György szervező. Budapesten a XI. kerületi Művelődési Házba, majd Tát község polgármestere hívott bennünket. Azután a KDNP (Kereszténydemokrata Néppárt) XIV. kerületi székházában ér minket a szeretet ünnepe.

1994. december 16-án évadzáró összejevetelt tartunk szövetségünk székházában meghívott vendégeink körében. Az MVGYOSZ Budapest és Pest megyei Szervezete elnökségének képviselőjeként Borbély Lajos titkár jött el. A Pasztorek Mihály Színi Társaság részéről Túri Lajos sorstárs volt jelen. De eljöttek még sokan mások, hozzátartozóikkal együtt.

Az elmúlt évad produkcióiból rögtönözünk színes kis műsort. Lakatos György szervező-ügyvezető és Horváth Géza művészeti vezető értékelte a végzett munkát. Elmondták, hogy 1994-ben 17 alkalommal lépett fel az együttes. A rengeteg kitartó és áldozatos munka gyümölcse ez a mindent feledtető boldog téli nap. A számadás és a jutalom napja ez. Küzdelem, bírálat és di-

cséret. Gratulációk és meleg kézfogás közepette ünnepeltük, hogy együttesünk tagja Lakatos György hivatásos nótáénekesi engedélyt szerzett.

Nem is gondolná az ember, hogy a nóta, a népdal mennyi és mennyi lélekben idézi fel az emlékeket, kavargatja fel az érzelmeket.

Horváth Géza művészeti vezetőt az idej tervekről kérdezem.

– A nóták mellé más zeneszámokat, például operettdalokat, zenekari darabokat és régi szalonzenét is szeretnénk betanulni. Zenei aláfestéssel verseket is készülünk előadni.

Lakatos György szervező-ügyintéző így vall a tervekről:

– Elsősorban az idős emberek szórakoztatását tűztük ki célul, de bárhová elme gyünk, ahová meghívunk bennünket. Szeretnénk a szövetségben is egy újtavaszi műsorral bemutatkozni májusban.

– *Kun Ilona ifjú előadót kérdezem, hogy számára mit jelent a dal az éneklés?*

– Már gyermekkoromban is szerettem a népdalt és édesanyámtól sokat megtanultam. Most, amikor nemcsak a magam örömeire dalolok, még a gondolat is melegséggel tölt el. Nagyon jó érzés adni, főleg jókedvet, hacsak percekre is.

Az évadzárón Borbély Lajos titkár úr méltatta az együttes tevékenységét, s az MGVYOSZ Budapest és Pest megyei Szervezete képviselőjében további támogatásukról biztosította a Dallamkórtól csapatát. Az eltelt év ismételten bizonyította, hogy érdemes – nehézségek árán is – együtt és egymásért tenni, mert ha nem is mindig anyagi jutalom formájában, a megbecsülés nem marad el. Köszönet és száll a nóta mindazoknak, akik segítettek és egyengettek ennek a kis közösségnek rögös útját.

Budapest és Pest megyei hír – Kovács Jánosné:

Egy kellemes délután

1995. január 14-én lassan szállingóztak a sorstársak a Telefonkezelők Baráti Köre által meghirdetett rendezvényre székházunkba. Sajnos, a terem nem telt meg egészen, mivel ugyanezen a napon több program közül is választhattak az érdeklődők. Ráadásul a kezdési időpont is korainak bizonyult, sőt a kedvezőtlen időjárás – több kerületben kisebb méretű hóihar tombolt! – is visszatartotta a sorstársakat.

Azok viszont, akik eljöttek – úgy érzem – nem bánták meg, mivel egy vetélkedő során mindenki csak nyerhet. Sokat tanulhattunk, s ez nem ártott senkinek sem! A jó hangulatról a két játékvezető dr. Baranyi-né Miks Mária és Rózsa Dezső gondoskodott. Megszokott lelkesedésükkel, időt és energiát nem sajnálva, örömmel jöttek hozzánk játszani. Újdonság volt számunkra, hogy a „Szerencsekerék” c. játék mintájára a kerék forgatásával jutottunk a kérdésekhez. Mindvégig nagyon jól szórakoztunk, élveztük a játékot.

A rendezvényt követően a sorstársakkal elbeszélgetve mindannyian egyetértettünk abban, hogy gyakrabban kellene ilyen klubdélutánokat szervezni. Köszönet a szervezőknek és a játékvezetőknek, s kérjük, hogy örvendeztessenek meg bennünket a jövőben minél többször ilyen színvonalas és szórakoztató programmal.

*

*Mozaikok a Kisalföldről
(a Kisalföld c. megyei lapból ollózva)*

Mit vár 1995-től?

Nagy Ernő, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége megyei szervezetének titkára:

– Azt várom, hogy az emberek továbbra is készségesek, segítőkészek legyenek az arra rászorulókkal szemben. Én hiszek az emberek jószágában, abban, hogy egyre jobbra tesszük mi magunk azt a világot, amiben élünk. Szövetségünk jól működik, az állami költségvetéstől megkapjuk szükséges kiadásaink fedezetét, tudjuk fizetni az irodánkat, ki tudjuk fizetni a villany- és a telefonszámlát. Az ajándékokból, adományokból szép programokat rendeztünk és bízom benne, hogy ezt a jövőben is biztosítani tudjuk gyermekeink számára.

Egyébiránt nem kívánok és nem is remélek világrengető dolgokat. Azt viszont nagyon szeretném, ha minden új évvel egy kicsit jobb világ jönne el, egy kicsit szebb napok köszöntենek ránk, mint az elmúlt esztendőben. Ezt egyaránt értem az anyagiak, de leginkább az emberek szívében, lelkületében végbemenő változás terén. Világunk szebbé, gazdagabbá tételének garanciája hitem szerint ebben, és nem másban keresendő.

* * *

A Pannon GSM Távközlési RT. megkezdte működését Győrött. A Vakok és Gyengénlátók Győri Szervezetének a GSM számítógépet, továbbá más számítástechnikai eszközöket, köztük egy beszélő egységet is adományozott.

Akik a szívükkel látnak

Óévbúcsúztató vak és gyengénlátó gyermekeknek

Világtalan. Hamis e szó a nemlátó emberre mondta régebbi beszélgetésünk alkalmával egy vak ismerősöm. Van világa annak is, aki nem lát. Igaz, hogy nincs benne látható szín, de attól még lehet fényekkel és színekkel teli. A látó is lehet vak, mert nem csak a szemével láthat az ember.

A szem és a szív világa más és más dimenzió, s ha vak is, mégis látó mindaz, akinek szíve van...

Szavában sohasem kételkedtem, és hogy mennyire igazat beszélt, arról tanúskodott az az óévbúcsúztató ünnepség is, melyet fél évtizedes hagyományokhoz híven a megyében élő vak és gyengénlátó gyermekeknek rendeztek tegnap délelőtt Győrött, a Belvárosi Családsegítő Központ munkatársai.

□

Tolna megyei sajtófigyelő

„Hajtogatós” művészet

(Megjelent a Szekszárdi Vasárnap c. lap 1995. január 8-i számában Németh Judit tollából)

Az origami, ma már köztudott, hajtogatott papírt jelent, igen nemes szórakozás, felhasználása pedig érdekesen karakterizálódik mostanság. Már nem csupán a legreprezentatívabb formája a klasszikus stílusnak, hanem önálló témája a természettudományoknak, a technológiáknak és a művészeteknek is. E komplex megfontolásból hívnak össze nemzetközi találkozókat az origami tudomány és a tudo-

mányos origami szakembereinek részvételével.

– Milyen közelebbi témakörökben tudomány az origami? – kérdeztük Viszlói Emóké, Mözsön tanító magyar-történelem szakos tanárt, aki már többek között 4 éve vezet „hajtogatós” szakkört iskolájában, de majd mint kiderül, nemcsak ott.

– Alkalmazása az alapfokú oktatásban, a matematikában, a geometriában, a nyelvtanulásban, a művészetben, a kreativitás fejlesztésében jó, de jelentős a másokat fejlesztő terápiában, a kommunikációban, a stresszkezelésben. Aztán ott vannak az úgynevezett korlátozott területek, a kórházak, a börtönök, a halmozottan hátrányos helyzetűek, akik részére ez a tevékenység foglalkoztatás és szórakozás is. Idetartoznak a vakok és gyengénlátók, a siketek és hallássérültek, az értelmi fogyatékosok, az autisták és a dislexiások is. *Egyébként öngyógyításra is ajánlom.*

– *Mi az ön érdeklődési köre?*

– Az origami az oktatásban, a terápiában és a gyógykezelésben.

– *Miért?*

– Azért kezdtem el tanítani például látássérült gyerekek között is, mert az érdekelt, hogy a bennük levő feszültséget lehet-e és hogyan lehet levezetni. Lehetőségeik korlátozottak, világuk szűkebbre szabott, és néha ez a világ robban. Testi megbetegedésben, indulatkitörésben túlzott mozgásban. De amikor fogom a vak gyerek kezét és segítek neki egy formát meghajtogatni, amit aztán már maga is meg tud csinálni, az alkotás. Aki a látásának 67 és 95%-ával nem rendelkezik, és mégis önálló modell előállítására is képes, kreatív fantáziával bír.

– *Kezemben egy papírmadár. Mit mondott róla az alkotója?*

– Azt, hogy ez a madár egy mesés országból érkezett, Dél-Amerikából és csodanarancsokat hozott magával.

– *A pszichológusok ezt nevezik szublimációnak.*

– A feszültségek, romboló erők áttevődnek alkotótevékenységbe, bárminek a reprodukálásába.

– *Értelme lesz az életnek?*

– Sokszor azt gondolom, hogy igen. Amikor látom a gyerekek arcán a fényt, tudom, hogy a szívük is megmelegsik. A sikernek óriási jelentősége van.

– *Hol foglalkozik velük?*

– Pécsen, a Világ Világossága Alapítvány rehabilitációs intézetében, s ezért nagy köszönettel tartozom Dudai Ferencnek, a mözsi iskola igazgatójának, aki az órarendet úgy alakította, hogy hetente egyszer Pécsre mehessek. Jövőre pedig a budapesti intézetben is szeretnék origamit tanítani, s remélem, hogy országosan is beindul a képzés.

– *Egyáltalán miért kezdte tanulmányozni a hajtogatást?*

– Az ajándékozás örömeért. Rendkívül érdekes rajzok alapján megcsinálni bármit is, így a látássérült gyerekek fantáziáját is sokkal jobban meg lehet mozgatni. Amikor például a 9 éves vak Bea elkészítvén egy 8 ágú csillagot, le is rajzolta azt, egy csigavonal került a papírra, s a belőle kinyúló ágak jelezték a fénylő sugarat, akkor elgondolkodva jegyezte meg, hogy ezek a sugarak fehéren világítanak.

– *Volt elképzelése a színekről?*

– Nem volt, de már hallottam, hogy a zenét is fel lehet használni az érzékeltetésre, a mélyebbek a sötétebb, a magasabbak

a világosabb színek képzetét keltik. Én még a hóhatásról is gondolkodom, a meleggel például a piros színt lehetne kifejezni.

– *Mit szeretne még elérni?*

– Van Hollandiában vakok számára készült origamikönyv, amiből kiemelkednek a figurák. Jó lenne itthon is ilyen. Hogy amikor a nemlátó, lépésről lépésre „megnézi” a kezével, hogyan készül például egy fenyőfa, valóban lássa, mit kell csinálnia. Amíg ilyen költséges könyvet nem sikerül előállítani, magam készítem egy-egy modell fázisait. Ezt reprodukálják a gyerekek, s néha meglepően új formákat álmodnak meg.

– *Nyugalma átragad az emberre. Jólesik ebben a rohanásban ilyen dolgokról beszélni.*

– Japánban már tanítják az origamit, pedagógiai cézzal. Itthon is lehetne... a szociálismunkás-képzésben, gyógypedagógiai főiskolán. Fegyelmet, pontosságot, az alkotás szépségét nyújtja ez a tevékenység. Ha kicsit is színesíteni lehet vele mások életét, már van értelme.

– *Mit tud tenni?*

– A Magyar Origami Magazin egyik számában és a Látatlanul című rádióműsorban felhívást tettem közzé arról, hogy ezt a munkát elkezdtem, s ha volna valaki, aki segíteni tudna, vagy foglalkozna a törekvéseimmel, megadom a címemet (Viszlói Emőke, Szekszárd, Alkotmány u. 31. III. em. 10.), fogjunk össze. Úgy gondolom, ki kéne lépni az ismeretlenségből, már vannak biztató jelek, például egy kolléganő, aki Tápiószelén él, segítené. A lépcsőket még nem tudom, fórumokra, tapasztalatcserékre lenne szükség. Aztán majd elindulunk. Sok segítséget kaptam Király Gabriella óvónőtől, rengeteg ötletet adott, aztán Kriskovics Zsuzsanna grafikusmű-

vésznőtől, aki pedig a külföldi tapasztalatait adta át. Természetesen ingyen végzem a munkám és a műzsi iskolát sem hagyom el, igen jó a közösség.

– *Honnan az indíttatás?*

– A Vakok Szövetségének elnökségi tagja vagyok egyrészt. (Az MVGYOSZ Tolna megyei Szervezete elnökségének – a szerk. megj.) Akinek pedig minden erőmet köszönhetem, az az Isten. Kellő energiát kapok, kudarcokon átsegít, napról napra megújít. Sokat tudok a vakok életéről, a küzdeni akarásról. Meg kell ostromolni a lehetetlent. Ezt próbálom beléjük csepegtetni. Küzdeni kell és százszor is újratekdeni.

□

Zala megyei hír –

Nagy Istvánné írásai nyomán

1994 utolsó két hetében a klubösszejeveledek egyben ünnepi készülődést is jeleztek. A karácsony megható, bensőséges hangulatát elsősorban énekkarunk szereplése garantálta. A csodálatos karácsonyi dalok élő zenekari aláfestéssel igazivá tették számunkra az ünnepet. A fenyőfán ragyogtak a gyertyák, s mindenkit elbűvöltek a gyermekhangok, Horváth Tivadar sorstársunk furulyakíséretével. Az egyik kisunoka – Gazda Zoltán sorstársé – verset szavalt szépen, átéléssel. A fa alatt mindenki megtalálta ajándékát: egy csomag szaloncukrot.

* * *

Elérkezett a Szilveszter is. Nagy Tibor az MVGYOSZ Zala megyei Szervezetének

titkára elbúcsúztatta az óévet, s egyben köszöntötte az 1995. évet. A gondok mellett az új reményekről szólt. Azután a zenekar játszani kezdett és mindenkinek jókedve kerekedett. Sok finom sütemény fogyott és a táncosok üdítővel frissítették magukat.

Két szép délutánnal zártuk Zalában az 1994. esztendőt: az egyik ünnepélyes, a másik nagyon vidám volt. Reméljük az idei évet ugyanígy tölthetjük – együtt! Addig is bízunk benne, hogy álmaink és elképzeléseink valóra válhatnak az idén, s ezekről is beszámolhatunk.

*

Bayer Béla

„Szellemi kármentő”

Ezt, a nem mindennapos címet kapta az a kulturális előadás sorozat, amely január 25-én startolt a bonyhádi Manyi-bár szervezésében. Az ötlet Szabó László (*sorstárs – a szerk. megj.*) népzeneesztől ered, aki baráti körének értelmiségi tagjait gyűjtötte maga köré. Irodalmi esttel kezdtek, majd jazz, esszé, blues és népzene váltja egymást. A dolog jellegzetességét az adja, hogy a városban élő vagy innen elszármazott művészeknek nyújt lehetőséget önmaguk és műveik megmutatására. Devecseri Zoltán költő éppúgy vendége lesz a „kármentőnek”, mint Mészáros Sándor esszéista-szociológus. Szóts Béla, a bár jelenlegi bérelője közismert műpártoló. Korábban Irodalmi-teaház vezetett – sikerrel. A kezdeményezés révén a szerdánkenti találkozón, a művészet iránt felelősséggel szóló és tenni kész törzsközönségre számít valamennyi érdekelt.

Bartha Zsuzsanna

Közös felelősséggel

Több mint egy évtizede már, hogy egy új, borzalmas járvány ütötte fel fejét a világon. Ez a betegség az AIDS, s noha egyre több áldozatot követel, még mindig „kollektív tudatlanságban” élünk. Szemben a többi gyógyíthatatlan betegséggel, az AIDS 100 százalékosan megelőzhető lenne. Nem úgy terjed, mint az influenza vagy más fertőző betegségek. Kizárólag szexuális úton, illetve a vér általi fertőzéssel kapható meg.

Magyarországon a fiatalok is olyan életformába sodródhatnak, amelyben nagy a veszély a fertőzésre. A betegség akár tíz éven át tartó „siralomház” is lehet, s csak hosszú szenvedés és rettegés után következik be a halál. Addig azonban az AIDS beteg kitaszítottan él saját környezetében.

Az élőlények közül a gyermek a legkiszolgáltatottabb, mivel ő igényli legtovább a testi-lelki gondozást. Mindannyiunknak vannak szerettei: gyermekeink, unokáink, akikért felelősséget érzünk. De hiába óvjuk szeretteinket, ha őt az élet olyan partnerrel hozza össze, akit nem kellően óvtak és tájékoztattak. Egyetlen egy együttlét is veszélyt jelenthet Bárki számára.

A fejlettebb nyugati társadalmakhoz képest körülbelül 5-6 évünk van, hogy a betegség robbanásszerű terjedését megelőzzük.

„Szülők és Vállalkozók az AIDS Ellen”

A fenti elnevezésű alapítvány az egész országot átfogó programot hirdetett meg. Úgy ítélik meg, hogy mivel a magyar egészségügy pillanatnyilag a lehető legrosszabb helyzetben van, ezért az AIDS esetleges robbanásszerű elterjedése komoly nehézségek elé állítaná az országot. Kórházak állnak a teljes működésképtelenség szélén. Ugyanakkor egyetlen egy HIV-fertőzött beteg állapotának stagnálása évente 300 ezer forint. Ebben az állapotban a beteg még nem igényel állandó kórházi elhelyezést. Az utolsó stádiumban, amikor a betegnek már izolált elhelyezésre, képzett személyzetre és méregdrága gyógyszerezésre van szüksége, a költségek is tetemesek.

Az alapítvány programja keretében minden magyar általános iskolát szeretne felszerelni lépcsőzetes információkat adó, színesen illusztrált füzetekkel, figyelembe véve a gyermek életkorát és érettségét. A pedagógusok, akik a legtöbb időt töltik a gyermekekkel, módszertani tájékoztatást kapnak szóban és írásban. A munkának folyamatosnak kell lennie – vallják az alapítvány munkatársai és támogatói, mert csak így rögzülhet a gyermekekben, hogy

felelősek saját sorsukért, s majdani partnerükért. Meg kell tanulniuk humánusan és toleránsan gondolkodni a másik emberről.

Az alapítvány tervei szerint a program megvalósítása iskolánként 180 ezer fo-

rintba fog kerülni, amely összeg tartalmazza az információs füzet és a módszertani előadások költségeit. Továbbá minden gyermek részére egy-egy tornatrikó árát, melynek az első oldalán a nemzetközi AIDS elleni küzdelem piros szalagja, hátoldalán pedig a támogató cég emblémája található.

Az alapítvány 1994 szeptemberében indította el programját, s örömmel számoltak be arról, hogy nagyon sok cég támogatását elnyerték.

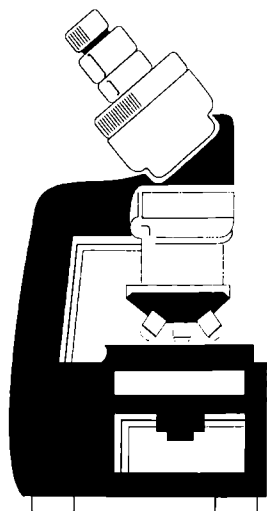
Ünnepi koncert

1995. február 7-én a „Szülők és Vállalkozók az AIDS Ellen Alapítvány” a betegség elleni összefogás és a betegek iránt érzett szolidaritás jegyében hangversenyt rendezett a Zeneakadémia nagytermében.

Liszt, Debussy, Händel, Vierne (a Notre Dame vak orgonistája és zeneszerző), valamint Kodály művei témájukban és hangulatukban nagyon jól illeszkedtek a szervezők célkitűzéseihez. Lantos István zongora- és Petrován Mária orgonajátéka lenyűgözte a hallgatóságot. Nyilas Mária, Faragó Laura – operaénekesek, valamint a Fővárosi Énekkar és az Ifjú Zenebarátok Központi Kórusa – Ugrin Gábor vezényletével a legcsodálatosabb „hangszer”, az emberi hang szépségével és átütő erejével járta át a lelkeket. A művészek fellépésükkel kívántak hozzájárulni az alapítvány nemes célkitűzéseinek megvalósításához.

A hangversenyt követően egy pohár pezsgő várta mindazokat, akik eljöttek és részvételükkel hitet tettek a közös gondolkodás és cselekvés szükségessége mellett.

*

Lak István

Bemutatkozik Szóda Kelemen Klára

Sorstársnőnk már régóta foglalkozik költéssel. Alkotásaiból „Versek” címmel 1994-ben jelent meg válogatás.

A paraszti származású Szóda Kelemen Klára 1916. május 30-án született Pásztón. Szeretettel teli családi légkörben nevelkedik. Az elemi után kereskedelmi iskolát végez, majd bolti eladóként dolgozik. 1970-ben az ÁFÉSZ-től megy nyugdíjba.

Első férje 1963-ban meghal. Tizenhárom évi özvegység után ismét férjhez megy, de sajnos 1985-ben második férjét is elveszíti.

Nyugdíjba vonulása után tíz éven keresztül a Pásztói Helytörténeti Múzeum munkatársa. Látása fokozatosan romlik, s ma már csak nagyon keveset lát.

Írogatni 1950-ben kezd, eleinte csak magának. 1963-tól foglalkozik versírással is. Később a „Nógrád” c. lap külső munkatársaként főleg közérdekű témájú írásokkal jelentkezik.

A múlt évben megjelent kis kötetét Csobány Kálmán grafikus illusztrációi díszítik. A kötet verseit Tóth Sándor költő, országgyűlési képviselő válogatta és méltatta. A megjelentetés Pásztó város Önkormányzatának érdeme. Az MVGYOSZ Nógrád megyei Szervezete múlt évi közgyűlése után találkoztam Szóda Kelemen Klarával, aki átnyújtotta kötetét. A személyes beszélgetés, a levélváltások és a versek olvasása után bepillantást nyerhettem a szerző gazdag és küzdelmes életébe.

Szóda Kelemen Klára versei népies egyszerűséggel, közérthető nyelven szólnak

hozzánk. Témáit az életből meríti. A szerző szülőhelyén, Pásztón él ma is. Itt szívta magába a mátrai táj szeretetét, a palóc lélek sugárzó erejét. Hatottak rá a gyermek- és ifjúkor élményei, a népszokások, a szent és profán hagyományok, a család és a táj szeretete. Szerzőnktől távol áll az önzés, a taposás, ez is üzenete verseinek. A kis közösség szeretetéről, a felnevelő szülőföld megbecsüléséről, a magyarság népi örökségének megtartásáról szólnak költeményei. Az emlékekben jelen vannak a kedves szülők is, kiknek tisztelete és szeretete példaként állhat a mai generációk előtt is.

Szóda Kelemen Klára mindezeket az értékeket osztja meg velünk. Számos kiadatlan versek és írások, köztük a helyi ragadványnevek összegyűjtése fűződik még a szerző nevéhez. További jó egészséget és sok sikert!

Ízelítőül álljon itt Szóda Kelemen Klára két verse.

Vándormadarak

*Kicsi madár, hű vagy hazádhoz,
a mienk itt minden fecskepár
minden ősszel elvándorolsz tőlünk,
de tavasszal újra visszaszálsz.*

*Idevárunk, várunk vissza a Mátrába,
megvan még a régi kis tanyád.
Nincsen másutt oly simogató csend
S titkukat is őrzik mind a fák.*

* * *

Vigyázzunk

*Szépet, jót akarni
foszladozó álmom.
Éjjelente jött csak
vékony, keskeny szálon.*

*A szál olyan gyenge,
jól vigyázzunk rája,
pusztító szél, vihar,
hogyan szét ne cibálja.*

*Vigyázzunk szívünkben
gyűlölet ne legyen.*

*Magyar a magyarnak
rosszat sose tegyen,
Volt már elég bajunk,
most is van épp elég.
Reméljük egy jobbat,
ne vesszen a remény.
Hiába szaladunk,
jobbra is és balra,
hiába tekintünk
Keletre, Nyugatra.
Arra jól vigyázzunk,
hogyan békesség legyen.
Anélkül mit sem ér –
Az élet csak gyötirelem.*

*

*Semseyné Legeza Ilona
könyvismertetője*

Móricz Zsigmond: Erdély

A legnagyobb szabású magyar történelmi regénytrilógia, a legjelentősebb Móricz mű első része a Tündérvár 1922-ben jelent meg. A nagy fejedelmek 1927-ben, a nap árnyéka 1933-ban látott napvilágot. A három kötetet együtt 1935-ben adták ki először. Móricz még egy negyediket is akart írni, amelyben Bethlen Gábor életútját szándékozott végigkísérni, de csak az anyaggyűjtésig jutott el.

Móricz Zsigmond a háborút, a forradalmat és a Trianont követő évek Magyarországához a XVII. századi Erdélyt érezte a leginkább hasonlónak. Tanulságért és példáért fordult az 1600-as évek első évtizedének történelmére. A trilógia legjobban sikerült első kötete, a Tündérvár két hőse egy megtört ország felemelkedésének két lehetőségét villantja fel. Báthory Gábor képviseli a nagyobb koncepciót, egyszerűsítve: a forradalmat. Bethlen Gábor pedig a józanságot, a realitást, a reformot. Minden tekintetben ellentétei egymásnak: Báthory a magasból a mélybe hull, Bethlen a mélységből emelkedik a magasba. Móricz Bethlen útját tartja helyesnek, az ő példáját követésre méltónak, de rokonszenve, a szíve Báthoryé. A történetírás szerint a léhaságával kitűnő Báthory Gáborból koncepciózus politikus, szeretetre méltó, bár könnyelmű, pompás férfit formált. Bethlen - a regényben - csupán Báthory zseniális gondolatainak az erdélyi helyzetre adaptálója és szívós megvalósítója. Ennek a szerves ellentétnek köszönhető az első kötet szárnyaló íve.

Báthory halála után - a trilógia második és harmadik kötetében - ezt a nagy feszültséget már nem sikerül újra megteremteni. A történet eseményekben is kevésbé gazdag, és a két pólust a férfi-nő ellentét, a Móricz által annyira kedvelt férj-feleség vita helyettesíti. Bethlen két nő között osztja meg szívét. Felesége, Károlyi Zsuzsanna a józanságot, szeretője, Báthory Anna a nagyvonalúságot, a merészséget, a szépséget és a romlottságot

képviseli. A második és harmadik kötet az erőtlenebb központi konfliktus miatt szerkezetileg is szétesőbb. Sok a mellékszál, számos, önmagában ke- rek, anekdota is terheli a cselekményt.

Móricz valószínűleg a negyedik kötetben akarta elkötni a szálakat, mert a mellék események ekkor kaptak volna önmagukon túlmutató értelmet. E hibák ellenére ez a két kötet is nagy írói teljesítmény. A trilógia egészét a nagyszerű nyelvezet jellemzi. Móricz hihetetlen leleményességgel másként és másként beszélteti a különböző embercsoportok képviselőit, s ezzel hiteles atmoszférát teremt. Szuverén módon bánik a történelmi tényekkel, a költött részleteket és a valóságos eseményeket úgy ötvözi, hogy a trilógia olvasója minden apró mozzanatot hi- telesnek érez.

*

Sorstárs szerző műve

Fischer Lajos: Vonaton

Kintről ütközők fémes csengése hallat- szik, sípszó, vagonok csattanása.

– Beszállás! Tessék beszállni!

A másodosztályú kocsi folyosóján fekete szemüveges férfi tájékozódik fehér botjával.

– Jó napot kívánok!

Elhallgat. Vár.

– Van itt még szabad hely?

Vár.

– Van itt valaki, kérem?

Vár, majd a fürkébe lép. Behúzza az ajtót, s a padot tapogatva az ablak felé megy. A botot és a táskát a csomagtartóba teszi, majd az ablakhoz ül. Enyhén ősülő haj, szürke vászonöltöny, kalap. Az ajtó felől sietős léptek zaja hallatszik, majd egy erőszakos férfihang tör át a zajon.

– Klári! Találtál valamit?

– Itt van egy fürke, de ül benne egy ember.

– Egy ember?

– Egy napszemüveges.

– Nem tesz semmit. Nyisd ki az ajtót!

Először a férfi lép a fürkébe két hatalmas bőröndöt cipelve. Széles arcán csillog a ve- ríték.

– Klári, te az ablakhoz ülsz, hogy láss is valamit. Egy bőrönd ide, a másik meg oda. Jól ülsz, Klárikám? Szeretem, ha ilyen kényelmesen utazik az ember.

– Nagyon jól.

– Akkor rendben. Összehúzná a lábát, uram, a feleségem szeret kényelmesen ülni.

– Elnézést.

– Ennyit csak megengedhet magának az ember.

– Természetesen. Elnézést.

– Klárikám, ne vegyünk mi is ilyen napszemüveget?

– Nagyon cuki lesz!

– Veszünk is! Neked is, nekem is. Meg- engedhetjük magunknak. Más ám az, ha ilyen napszemüveggel érkezünk az üdülőbe.

A fekete szemüveges férfi megmozdul.

– Kérem, ez nem olyan, nemcsak egyszerű napszemüveg.

– Hallod te ezt, Klári? Hogy nem olyan! Azt gondolja, akkor nem tudom megvenni? Hogy nem napszemüveg! Azt gondolja, most másztam le a falvédóról? Jó, mi, Klári? Látom, jó lesz, ha megtudja, hogy kivel beszél.

– Nagyon örülök.

– Nagy Jenő hentes. Megkérdezheti a vágóhídon. Látott már maga igazi nagy marhát, mindenre elszánt bikát? Nézzen csak igazán rám! Klárrika tudna erről nyilatkozni.

Klárrika a sarokba bújlik, csak a lenszőke haja látszik.

– Ne ilyen hangosan, nem kell azt mindenkinek tudni.

– Titok? Miért lenne titok? Ha nagy marháról van szó, csak a Jenő nevét hallod a vágóhídon. Látom, járatlan ezen a területen. Csak felvesszük a napszemüveget, elbújunk a fekete szemüveg mögött.

– Jenő!

– Tudom én, amit tudok.

Klári szoknyája mind jobban felcsúszik. Jenő büszkén rakja széles tenyerét a formás térdre. A fekete szemüveges férfi me-reven néz maga elé.

– Átlátok én magán. Azt gondolja, itt van ez az öreg api a fiatal feleségével, az öreg kopasz csak hadd cipelje a bőröndöket, maga meg...

– Kérem...

– Azt gondolja, hogy nem láttam, hogy állandóan a feleségem lábát nézi?

– Én...

– Na ugye, Jenő mindent tud! Nem a falvédóról másztam le. Ez fix! Nagyon jól ismerem az ilyen fazonokat.

– Jenő!

– Te hallgass! Látod, semmit sem tud mondani.

– Nagy úr, én...

– Ismerem az ilyen alakokat. Felrakja a napszemüveget, és azt gondolja, neki áll a világ.

– Kérem...

– Fogja be a száját! Öreg apinak néz, de én még nem rettenek meg vissza, megteszem a magamét. Mondd meg neki, Klári!

– Persze, hogy megteszed Jenő.

– Már reggel négykor talpon vagyok, főzök, mosok, elfutok a boltba, hogy a feleségem tovább maradhasson az ágyban, munka után rohanok haza, és akkor megjelenik maga.

– Nagy úr!

– És most csend! Most én beszélek. Álljon fel, állj fel, ha veled beszélek! Azt gondold, hogy az öreg nem veszi észre, hogy kiéhezett kéjenc módján lesed fiatal feleségemet? Jól nézd meg ezeket az izmos kezeket! Ezek az izmos karok egy csapással terítenek le egy marhát, most te vagy soron.

– Jenő, ne Jenő!

– Most pedig utoljára kérdezlek. Miért tetted? Öreg apinak néztél? Mi?

– Kérem, én nem látok.

– Hogy?

– Én vak vagyok.

– Vak! Így néznek ki! Szóval még szemtelenkedsz is?

– Ezért hordom ezt a fekete szemüveget.

– Nem versz át! A vakok fehérbottal járnak. Az meg nincs!

– Ott van a csomagtartóban.

Jenő feláll a padra.

– Micsoda ember maga, micsoda emberek!

És a vonat beleveszett lassan a tájba.

Vad Zsigmond

Visszatekintés márciusra

*Az ég halkan pergette könnyeit,
siratta a fájdalmas jövőt,
mely lelkem mélyén csendben a mába lép;
tűz lobogott az ifjak szívében
a Pilvax nyitott rejtekén,
szébbé, jobbá álmodták a világot,
s kibontották a zászlót
azon a márciusi napon;
kibontották, s azóta benniünk lobog,
minduntalan szébbé, jobbá álmodjuk
a világot, amelybe élni születünk.
S íme, visszanézek arra a márciusra:
az utcákon végigvonult a józan ész,
s hallgattak végig a fegyverek,
hát ma se szóljanak;
március szelleme szüntessen meg
minden gyűlöletet,
s temessen el minden fegyvert!
Visszanézek rád, március,
s a fényes tavasz-szellem mögött
látom, hogy ma is halnak a hősök,
és fájdalmasan mormolom Petőfi sorait,
s látom a sírokat domborulni,
de tegnap bíztak,
ma bízunk,
s holnap talán beköltözik
március szelleme a szívekbe,
hogy zöld utat engedjen
az önzetlen szeretet rózsafáinak!*

Gyermeksarok

Kedves látássérült gyerekek! Az alábbi kis írást fogadjátok szeretettel egy 9 éves látó kislánytól, aki ezzel szeretne örömet okozni nektek. (a szerkesztő)

Gyimesi Sári:

Lábadozás közben

Az ablakból nézem a telet. Milyen csodálatos! A hó fehéren borítja a földet, kopasz az összes fa. Éhes sirályok köröznek a házunk előtt. Egy néni kenyeret dob nekik a kilencedikről. Most hátra röpködnek. Csend van. Messze látszanak a gyerekek, ahogy hógolyóznak és szánkóznak. Az osztálytársaimra gondolok. Ők talán éppen korcsolyáznak. Látom, ahogy szállingózni kezd a hó. Négyéves testvérem boldogan mutogatja mindenkinek.

Sokszor próbáltam egy ilyen tájat lerajzolni, még nem sikerült. Olyan ez, hogy egyszerűen nem lehet kifejezni. Gyönyörű és rejtelmes! Hány állat aludhat ilyenkor kis vackában? Erre már nem adhatok választ magamnak, mert megzavartak. Vacsoráznom kell.

***

Arra gondoltam, ha állat volnék nehezen képelném el, milyen lehet emberként. Most meg azt, hogy egy állat élete milyen. De azért megpróbálom!

Legszívesebben kislány macska volnék. Tigriscsíkos, aranyos cica, akit simogatnak és dédelgetnek. A bajszom félig fekete, félig fehér lenne, de volna köztük egy szál vörös is.

Mozgékony állatkának ismernének. Eszténként a háztetőkön kóborolnék, barátokat keresnék. Szeretném a kutyát is. Ám azt az undok egeret és szúnyogot meg nem enném! Csak a finomságokat.

Tudnék két lábon is menni, és szépségversenyeket nyernék. Ezért autogrammkat kérnének tőlem. A gazdámat dorombolással ébreszteném fel. Olyan macska volnék, hogy bevinném a levelet meg az újságot. Odavinném a papucsát és bekapcsolnám a rádiót.

Iskolába is járnék, hogy ne legyek buta. De csak egy-egy órára! Így is én lennék a legokosabb macska a világon! Talán még macskaiskolát is alapítanék a szabadban.

* * *

Furcsa dolgok történnek a világban! Éjfélkor például mocorgást hallok a 4. b termében. Rajtakaptak volna, hogy csak úgy idejöttem? Elő a zseblámpát!

Mit veszek észre? Csodák csodája, megmozdultak a tárgyak, a bútorok. A tanári szék még meg is szólalt.

– Miért neveztek el engem Tanári Széknek? Én Rombusz vagyok! Az iskolában sok Tanári Szék nevezetű van, de Rombusz..., bár jó nekem. Tekintélyem van, rám ül a tanár!

– Rám meg írnak! Viszont én nem vagyok Tábla. Tange a nevem. Csak azt nem szeretem a pályámon, ha hibásan írnak, rosszul számolnak rajtam. Ettől szinte megmozdulok! De kedvelem a pontosságot, vagy ha a gyerekek írka-firkát rajzolnak rám jókedvükben.

– Ez a lány padsor! – szólott egy asztal kevélyen középről.

– Miért vagyok én asztal? Pillácskának hívnak – tért a lényegre.

– Én nagyon hasznos vagyok! Hiszen bennem tárolják a legtöbb dolgot. Jól érzem magam. De nem vagyok Szekrény! Benbere!

– Én kikérem magamnak, hogy Fűtőtestnek hívjanak. Penperron vagyok!

– Én Könketi – vágott közbe a padtársnőm széke.

– Én meg Lili – kiáltotta az ülőkém!

– Egy szóval más a nevünk – mondta a padom még nyugodtan. De az dühösít – folytatta hadonászva, hogy rám firkálnak! És Lilin hintáznak! Meg Köketin is.

Ahogy a berzenkedéseket hallgattam, észrevettem, hogy világosodik. Mindjárt itt a reggel, amikor mindenki a helyén van és újra mozdulatlan. A neveket mégegyszer elismételtem és más szemmel néztem végig az osztályon. Csak az ajtó, vagy miscoda mozgott – mert megjött a Metzger Szilvi.

*

Kovács Pál

Barangolás régi hangszerek között (VII. rész)

Orgona, regal

E sorozat elején említést tettünk a római kor egyik legbecsesebb emléktárgyáról, az aquincumi víziorgonáról. Ezt a zeneszeres számot szinte megszólaltatásra kész állapotban találták meg egy régi épület pincéjében.

Amint a neve is mutatja: a víziorgonához csatlakoztatott csőrendszeren keresztül áramló víz működésbe hozott egy hidraulikus szerkezetet. Ez a szerkezet levegőt

pumpált a sípokhoz erősített fúvókákba, így egy szőlamban lehetett játszani a hangszeren.

A középkorban az orgona is, a többi hangszert követve fejlődésnek indult. A különböző gyártó mesterek két fajtát szerkesztettek. Az egyik a lágyabb hangú orgona, melyet behangolt fa vagy ón sípokkal láttak el. A sípokon ugyanolyan hangrés található, mint a furulyákon. Ezt az „orgonát” már úgy építették, hogy vízierő helyett a játékos testi erejére volt szükség: a játékos lábumpával fújtattott levegőt egy tömlőbe (szélzsákba), az onnan kiáramló levegő hozta működésbe az egy vagy több sípsort. A másik orgonaféle a regal. Ebbe a hangszerbe csak nyelvsípokát építettek be, ezért élesebb, kicsit szúrósabb lett a hangja. Ugyanúgy kellett pumpálni a levegőt a sípok felé.

A XV.-XVII. század között Európában nagyon sokféle orgona és regal készült: voltak egészen kicsi orgonák, organinok, de már a nagyobb templomokban kezdtek megjelenni a nagyobb építésű, több sípsoros, ezáltal több hangszínű, egy vagy két manuális instrumentumok.

A barokk korban a regal már nem volt használatos, de mivel hangszíne ábrázolónak mutatkozott, az orgonakészítők a síprendszerét beépítették az orgonákéba. Ezzel nagymértékben növekedett az orgonák hangszínkészlete, sípszáma és megszületett a lábpedál-rendszer is, mely ugyanúgy nézett ki, mint egy kézi billentyűzet. A templomokban, az orgonához egy kicsi kamrát építettek, ahol egy vagy két erős legényt alkalmaztak a fújtatáshoz. Minél több hangszínt (regisztert) használt a kántor, vagy az orgonista, természetesen annál több erőt igényelt a fújtatás. A muzsik

egy kis halkszavú csengővel jelezte, hogy mikor kell elkezdeni a sok fáradsággal járó fújtatást.

Később, az elektromos áram helyettesítette a fújtatók munkáját: a szélzsákhoz nagy teljesítményű elektromos ventilátort szereltek, mely megakadályozta azt, ami régen előfordulhatott: hiába volt jól hangolva az orgona, ha a fújtató legények nem fújtattak egyenletesen, disszonáns harmóniák keletkeztek. Továbbra is használtak még fa sípokot, de ezek kevésbé bizonyultak tartósnak, mint az ón vagy ezüst sípok, ezért a XVIII.-XIX. század fordulóján már csak fém sípok voltak forgalomban. A kisebb templomok gyülekezetei, valamint azok az iskolák, ahová nem lehetett nagy orgonát beépíteni, igényelték a hordozható hangszeret. Így fejlődött ki többféle változatban a harmónium. Nyelvsípok voltak benne, egy esetleg két manuál, kihúzható hangszíngombok és térd (tutti) hangszín is.

A mai orgonák már szinte korlátlan hangszín lehetőséggel rendelkeznek: nemcsak a hangszer hangjait lehet belőlük kicsalni, hanem effektusokat is. Előre be lehet táblázni egy nagyobb lélegzetű orgonamű teljes hangszínvázlatát. Az elektromos orgona atyja egy Hamond nevű angol hangszerész, aki teljes hozzáértéssel olyan szerkezetet fejlesztett ki, mely többek között kitűnően utánozta a régi orgonák hangját.

Érdekesség: az USA-ban található a világ egyik legnagyobb sípos orgonája. Az eddig legyártott legnagyobb orgonasíp hossza 32 láb.

Érdekességek a tudomány világából

Szem-felszedők

**Konferencia a szaruhártyáról
(megjelent a HVG februári számában Lindner András tollából)**

Még mindig vannak, akik elfogadják a vakságot, holott láthatnának – hallottuk egy múlt heti szemész kongresszuson, ahol kiderült: az új szemsebészeti technikák és a szaruhártya bankok működése az eddiginél nagyobb játékteret engednek az orvosoknak a rövidlátás és a vakság korrigálására.

„A minőségi látásra való törekvés csak az utóbbi évtizedekben erősödött meg az emberekben. A század közepe táján még abba is beletörődtek, hogy kétoldali szürkehályoggal vakon üljenek otthon. Pedig már akkor meg lehetett volna operálni őket, ugyanúgy, ahogy a szaruhártya elszűrődése miatt szenvedő betegeket. Hiszen a prágai Edward Zirm már 1906-ban sikerrel ültette át egy 45 éves betegébe egy 14 évesen elhunyt szaruhártyáját (corneáját). Imre József debreceni szemész már 1939-ben vállalkozott az első magyarországi cornea-transzplantációra.” – mondja Bolytha Zsuzsanna szemészszakorvos, a Magyar Cornea Bank orvosigazgatója. S bár az eljárás nem teljesen új, az európai cornea bankok múlt heti budapesti konferenciáján volt miről beszélni, amikor a szaruhártya-átültetések legjobb módszereiről esett szó.

„A szaruhártya az a mintegy 10, 5 milliméter átmérőjű korong alakú, átlátszó szövet, amely azonnal feltűnik, ha valakinek a szemébe nézünk. Ha nem átlátszó, vagyis ha erek vagy homályok vannak benne, akkor a

fény nem jut el az ideghártyára, ahol tulajdonképpen létrejön a látóingerület, és ahonnan ez az inger az agy felé közvetítődik. A szaruhártya betegségei tehát veszélyeztetik, rontják a látást, sőt akár vaksághoz is vezethetnek.” – magyarázza Süveges Ildikó professzor asszony, a budapesti I. sz. Szemészeti Klinika igazgatója.

A megoldás sok esetben a szaruhártyaátültetés lehet, persze nem mindegy, hogy mit és hogyan transzplantálnak. „Legtöbbször nem friss anyaggal, hanem a corneabankokban tárolt szaruhártyával dolgozunk, és vagy kivágnak egy darabot a tárolt corneából és azt tesszük a beteg rész helyére, vagy rétegesen ültetjük át” – ismerteti a jelenlegi leggyakrabban alkalmazott műtéti technikát az ilyen beavatkozásokat a fővárosi klinikán sorozatban végző szemész.

Az új szaruhártya műtéti beültetése meglehetősen rizikó mentes, a kockázat nem az operációban, hanem abban van, befogadja-e és hogyan a szervezet. A transzplantációt elvileg sokszor meg lehet ismételni. Tudok esetről, amikor a páciens tizenegy alkalommal volt kénytelen alávetni magát egy újabb műtétnek. Miután a szaruhártya tömege roppant kicsi, a legelső beültetésnél könnyű kivédeni az esetleg fellépő immunreakciót. A mind többszöri beültetés azonban az esélyeket már kétségkívül erősen lecsökkenti.

A szaruhártya tárolásával kapcsolatban – miközben rég túl vagyunk már azon az időszakon, amikor teljes szemet tartottak párakamrában +4 fokon –, megoszlanak a vélemények. Az amerikai szaruhártya bankok az olcsóbb „középtávú módszerre” esküsznek, amikor a corneákat legfeljebb 14 napig lehet +4 fokon életben tartani. Nyu-

gat-Európában ugyanakkor a „hosszútávú eljárás” terjedt el. Itt 30 fokon – tehát közel testhőmérsékleten – maximálisan 30 napig lehet épségben tartani a corneákat, úgy hogy a tároláshoz szükséges tápoldatot hetenként cserélik. Az úgynevezett „időben legkifizetődőbb”, egyébként „legdrágább” fagyasztásos technika eredményessége mindössze 60%-os, nálunk sem igazán terjedt el. Akárhogyan is, de a friss szaruhártya az igazi, mert a corneát hátulról védő réteg sejtjei a halál bekövetkezése után hamar elpusztulnak – mondja a szakember. Minél hosszabb ideig tárolják, konzerválják a szaruhártyát, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy az említett sejtek tönkremennek.

A cornea azonban nem csupán a transzplantáció alkalmával lehet műtéti terület, egyre inkább akkor is, amikor a szem rövidlátását szándékoznak korrigálni. E téren ma két módszer versenyez egymással: a szaruhártya hagyományos műtéti bevágása, valamint a lézeres technika. A magyar szakemberek szerint az előbbi, a főleg a szovjet szemsebészet világhírnevét megalapozó módszer már túlhaladott: „ma a lézerek korában vagyunk”. És noha az adatok szerint évente még mindig legalább negyedmillió amerikai és ennél feltehetőleg sokkal több orosz ember engedi meg, hogy szemének szaruhártyáját késsel bemetsszék, a lézer hívók ehhez mindig hozzáteszik: igazából „egy sebész sem képes szabadkézzel a legoptimálisabb hosszúságú és mélységű vágásra”. Ellenjavallatokat főként arra alapozzák, hogy „az elvékonyodott cornea több helyen bevágha kirepülhet, fertőzés, másodlagos zöldhályog léphet fel. Sok ilyen utólagos szövődményt kezelünk klinikánkon” – mondja a szakorvos.

Az új sztár kétségtelenül az excimer-lézer. Ennek a technikának a színrelépését a szemorvosok 19 fontosságát tekintve 19 leginkább az egykor a természetet forradalmasító okuláre megjelenéséhez szokták hasonlítani. (Ez a 193 nanométer hullámhosszúságú lézersugár ugyanis hallatlanul nagy pontossággal képes „elolvasztani” a szövétrészeket.) „A műtét során először hagyományos módon eltávolítjuk a szaruhártya hámsját, majd a cornea belsejéből mikrométer nagyságú részeket távolítunk el, vagyis csökkentjük a szaruhártya törőerejét.” Bár, a lézerrel operálók elhanyagolhatónak ítélik a szövődmények számát, vannak szkeptikus hangok is. A német Theo Seiler kutatásai szerint például szinte minden tizedik páciens egy idő után ismét a lézersugár alá kerül, mert a szaruhártyán hegesezés léphet fel, vagy hónapokon át homály akadályozza a látást. Ezzel szemben áll a csábító lehetőség, hogy akár még a kilenc dioptriás rövidlátók több mint 40%-a képes elérni az úgynevezett „boldogság - zónát”, ami a műtét után egy dioptriára csökkent látáshibát jelent. A rövidlátók mégis sokszor inkább vállalják a rosszabb látás rizikóját - sőt a teljesen nem kizárható vakság fellépését is! -, mert a lézertől életminőségük drámai javulását remélik. Németországi felmérések szerint a lézerrel kezelték 75-90%-a állítja, hogy a beavatkozás után lényegesen jobban lát. „A páciensek meglehetősen gyakran elégedettek már azzal az eredménnyel is, amit mi orvosilag legszívesebben rossznak minősítenénk” – vallja be egy lézerrel operáló német doktor.

Feltehetően a panaszok számának mérséklését célozza a legújabb lézeres technika, az úgynevezett picosecond-eljárás,

aminek során már nem is kell lekaparni a lézernek „ellenálló” hámot a szaruhártyáról, így épen lehet tartani a legelső felszín, a lézer a mélyben dolgozva olvasztja a feleslegesnek ítélt szöveteket, amelyek azután elpárolognak...

A konferencián egy dologról – komoly formában – nem esett szó. Bár mind többet is tudunk a látásról, a szemsebészet jelenlegi ismeretanyaga szerint a sokakat foglalkoztató nagy kérdés, a teljes szemátültetés ma még nem megoldható. *„Egyenlőre nem tudjuk biztosítani a fénysugár számára az ideghártya és az agykéreg közötti összeköttetést. Bár számítógéppel modelláltak egy ideghártyát, tehát a kérdés elvileg megoldható, ez még igen csak távol van a gyakorlati megvalósítástól”* – hangsúlyozza Süveges Ildikó, jelezve, hogy van, ahol még ő is csak gyenge fényt lát az alagút végén.

*

Törődjünk többet egészségünkkel!

Kiss János: Tavaszi egészségvédelem

Az időjárás, az éghajlat, a bennünket körülvevő levegő állapota nagymértékben befolyásolja szervezetünk működését, ellenállóképességét, a fertőző betegségek iránti érzékenységét. Megszabja lakásépítkezésünk, ruházkodásunk, táplálkozásunk módját.

A tavasz és a fáradtság nem véletlenül függ össze egymással. Napi több órán át végzett fizikai vagy szellemi munka után munkaképességünk fokozatosan csökken,

fáradtságot érzünk. A fizikai kimerülés az év bármely szakaszában, bármely napon felléphet. Most azonban a tavaszi fáradékonyságot előidéző kiváltó okokat vizsgáljuk.

Egyik igen fontos tényező a napsugárzás hiánya. A hosszú tél alatt szervezetünk nem jut elegendő éltető napfényhez, amely egész testi-lelki állapotunkra, kondíciónkra serkentő hatással van.

Tavaszi közérzetünket, munkaképességünket táplálkozásunk is befolyásolja.

Vizsgáljuk csak felül gondolatban téli étkezésünket! A disznótoros idején bőségesen gondoskodtunk húsról, zsírról, de a szervezet tavaszi fehérje szükségletét semmiképpen sem helyes csupán a füstölve, tartósítva elraktározott hússal, kolbászfélékkel fedezni.

Feltétlenül gondoskodni kell friss baromfihúsról, tejtermékekről. Hasznosak a növényi fehérjék is, mint a bab, a borsó, a lencse.

A tavaszi fáradékonyság egyik oka az, hogy étrendünk nem tartalmaz elegendő mennyiségben vitaminokat. A vitaminok olyan anyagok, melyek igen kis mennyiségben, de feltétlenül szükségesek életünkhöz, egészségünk megőrzéséhez. Szervezetünkbe jutva az enzimek alkotórészeivé válnak. Az enzimek pedig sejtjeink közlekedési rendőrei.

Ahogy a közlekedési rendőr irányítja a forgalmat, bár maga nem vesz részt benne, ugyanúgy az enzimek is sok-sok táplálék-részecske építését vagy lebontását végzik, miközben ők maguk nem változnak meg.

Mi történik akkor, ha ez a kis vitamin mennyiség hiányzik étrendünkben? Körülbelül ugyanaz, mint amikor a közlekedési lámpa nem vált. A forgalom egyirányú

lesz, a tápanyagrészek torlódnak, nem jutnak el rendeltetés szerinti helyükre.

A tavaszi időszakban számunkra

minden vitamin fontos, de leginkább a C-vitamin. Hiánya a már említett fáradékonyság mellett a fertőző betegségekkel szemben csökkenti az ellenállóképeséget, és a sebek lassúbb gyógyulását idézi elő. Szervezetünk C-vitamin hiányát legkorábban az jelzi, ha egyébként épp fogínyünk fogmosás után vérezni kezd.

Amíg az új, friss tavaszi zöldségek megjelennek, C-vitamin szükségletünket csipkebogyóból, narancsból és citromból fedezhetjük. Télen is megőrzi és a tavaszi csírázás idején még fokozza C-vitamin tartalmát a burgonya. Ne feledkezzünk meg a savanyúkáposztáról sem! A C-vitamin hőre érzékeny, ezért a sok főzés, forralás hamar tönkreteszi. A csipkebogyóteát forrázzuk le, de ne főzzük. A burgonyát héjastól főzzük meg, a narancsot, citromot pedig természetesen nyersen együk.

*

Németh Tamás: Színes hírek

Magaslati esküvő... – Magasabbra az életében már aligha jut, mint az esküvője napján lesz az a két venezuelai hegymászó, akik kizárólag csak az 5002 méter magas Bolivar hegycsúcson hajlandók kimondani a boldogító igent. Carlos Reyes és Nelly Duarte február 25-re

tervezi a magaslati esküvőt. Egyetlen problémájuk az, hogy eddig még nem találtak papot, aki velük együtt megmászna a Caracastól 700 kilométerre nyugatra, Merida szövetségi államban emelkedő hegycsúcsot az Andok vonulatában.

□

Hetvenéves korában, Jersey szigetén lévő otthonában elhunyt Gerald Durell angol zoológus és író. A család- és egyéb állatfajták című könyv szerzője több állattani expedícióban vett részt Kamerunban, Brit Guyanában, Argentínában, Ausztráliában, Madagaszkáron. Élményeiről könyveiben számolt be rá jellemző stílusban. 1959-ben saját állatkertet hozott létre Jersey szigetén a veszélyeztetett állatfajták megmentésére. Magyarul jelent ismertebb művei: Vadászat felvevőgéppel; Rokonom, Rosy; Madarak, vadak, rokonok; A halak jelleme; Állatkert a kastély körül.

□

A legöregebb szerves lény... – Egy ausztrál faóriás valószínűleg a legöregebb szerves lény a világon. Egy sydney-i lap adta tudtul a hírt, miszerint tudósok Tasmania szigetén olyan fenyőfát találtak, amely feltevések szerint tízezer évesnél is öregebb. A fát először egész erdőnek hitték. Gyökereivel és elágazásaival ugyanis több mint egy hektár területet foglal el, ami megfelel két futballpálynak. A fa legöregebb látható része 4000 éves lehet, ám tudósok szerint az ennél idősebb részek mélyen a föld felszíne alatt rejtőznek. Sok ág gyökérré ala-

kult át, mert a hőtömegek évszázadokon át a felszín alá nyomták azokat.

□

Nem horkolunk többé? – Garantált horkolásgátló készüléket állítottak elő – jelentette be egy német cég. Mozgatható műanyag billentyű enyhe nyomást gyakorol a nyelv hátulsó részére, megakadályozva, hogy az a szájpadról elmozdítódjon. A Vállalat Vezetősége tárgyalásokat folytat az egészségügyi biztosítóval, hogy vállalja magára a gyártási költségeket. A horkolást ugyanis betegségnek ismerték el az országban. A SnorEx-et a fogtechnikusnak foglennyomat segítségével kell elkészítenie.

□

A lustaság fél betegség... - Hat hetet töltött ágyban nyolc egészséges francia diák egy kísérlet alatt. A toulouse-i kutatók azt vizsgálták, hogyan hat a hosszú lustálkodás és a semmittevés az életfunkciókra. A megfigyelés legfontosabb tanulságának az bizonyult, hogy már az első két hétben 40-50 százalékkal csökkent a tanulók immunrendszerének aktivitása, ez a szint azonban a további négy hétben nem változott. Az önkéntes diákoknak - akik egyébként 55 ezer frankot (mintegy 10.400 dollárt) kaptak a fárasztó henyélésért -, egy hat fokos szögben álló ágyon kellett feküdniük, vagyis fejük egy kissé alacsonyabban volt a lábuknál.

□

Egy 42 éves francia férfi nekivágott, hogy egyedül átússza az Atlanti-óceánt.

Guy Delage a nyugat-afrikai partoktól indul, és reményei szerint 60-90 napon belül érkezik meg, 3900 kilométer megtétele után Martinique szigetére. A férfi naponta 10 órát tölt majd a vízben, ahol komoly veszélyt jelentenek a cápák. Egy négy és fél méteres napenergiával működő tutajon fog aludni a bátor francia.

□

Tehéntárlat - Hágában úgy döntöttek, hogy megérett az idő egy tehéntárlatra. A kiállítás középpontjában Potter „A fiatal bika” című festménye áll majd. A kép 1795-ben olyan híres volt, hogy Napóleon katonái magukkal vitték. Húsz éven át lógott a Louvre-ban, s csak 1815-ben került vissza a holland fővárosba. A rendezvényen hatvan alkotás lesz látható az idén ősztől jövő év tavaszáig.

□

Kié a jobb agy?... A férfi és a női agy strukturális különbségei adhatnak magyarázatot arra, hogy például miért agresszívabbak a férfiak, s miért rendelkeznek jobb verbális képességekkel a nők. Amerikai kutatók a legkorszerűbb agyi vizsgálati módszerek segítségével mutatták ki, hogy az akcióorientált válaszokért felelős terület a férfiaknál, a főként jelképrendszerű érzelmi válaszokért felelős agyi régió a nőknél volt aktívabb. A férfiak jobban képzeltek el konkrét tárgyakat más térbeli elhelyezésben, a nőknél viszont az elvonatkoztatás képessége mutatkozott erősebbnek.

□

ELEKTRON MÉRETŰ TRANZISZTOR – Egy amerikai cég bejelentette: sikerült olyan, egyetlen elektronnyi méretű tranzisztort kifejleszteniük, amely szobahőmérsékleten is működik. A vívmány forradalmasíthatja a számítógépek integrált áramköreit hordozó chippek további „evolúcióját”, s ezzel az egész információtechnikát. Az egyelektronos tranzisztor ugyanis olyan sűrűségű integrált áramkörök kialakítását teszi lehetővé, amelyek felhasználása nagyságrendekkel csökkentheti a számítógépek méretét és növelheti egyidejűleg teljesítményüket. A kutatók szerint a jelenlegi szuperszámítógépeket az asztali gépek méretére lehet majd zsugorítani.

*

Bayer Béla

A Vak Érosz

Nem igényel különösebb görögös műveltséget az, hogy Éroszt a szerelem istenét valaki ismerje, hisz az ókori mitológia ezen nagyságát sokan és sokszor megénekeltek. Mi több, számos híve még ma is dicsóíti!

Tartják, a szerelem vakká tesz, de arról ezeddig nem szólt a fáma, hogy maga Érosz is vak lett volna. Arról még inkább nem, hogy nő lett volna. Jómagam is csak nemrég értesültem róla, egy Mannheimben tett látogatásom során. Nem, kedves Olvasó, nem könyvtárnyi anyag áttanulmányozása révén jutottam ezen ismerethez, hanem egy utcai plakát jóvoltából.

Hogy miként? Álljon itt dióhéjban. A város egyik mulatóját hirdette a tace-

pao, esténként egy Sharon Long nevezetű, skót származású táncosnő lép fel, akiről tudni vélték, hogy „mindene megvan”, szóke és 21 éves. Az alulinformáltaknak tudomására hozták azt is, hogy a hölgynek nem csupán az erotikája, hanem ő maga is vak. A Vak Érosz művésznevet viseli. Nos, innen a hír. A teljesség kedvéért azonban tudnunk kell, hogy a hölgy árnyékot és fényt észlel, inkább csak hallja a körülötte zajló dolgokat. Fellépése előtt rendre felméri a terepet, így annak lehetősége, hogy „félrelépjen”, szinte kizárt. Kolléganői csodálattal néznek föl rá, mivel, ahogy mondják a konkurencia kíméletlen. Épp látással is nehéz a fennmaradás. Sharonnak sikerült Ontario után meghódítania Montréal férfiközönségét is. A dolog kuriózitása, hogy Sharon fellépése miatt honoráriumot sem kap. Borralóól létezni pedig...!

*

Hangoskönyvek jegyzéke 1994. (kiegészítés)

Adler, Warren: Rózsák háborúja – Zakariás Éva

Applegate, Gary: A boldogság rajtunk múlik – Lukácsy Katalin

Brunton, Paul: Egyiptom titkai – Korompai Vali

Cheevék, John: A vörös bútorszállító kocsi – Ugocsay Antal

- Clarke, Arthur C.: Randevú a Rámával – Nagy Péter
- Cook, Robin: Halálfélelem – Zakariás Éva
- Cook, Robin: Műhiba – Virág Tibor
- Cook, Robin: Végzetes megoldás – Virág Tibor
- Dumas, Alexandre: Luisa San Felice – Lukácsy Katalin
- Dumas, Alexandre: A fekete tulipán – Lukácsy Katalin
- Durrell, Gerald: Állatkert a poggyászsomban – Robb Eszter
- Durrell, Gerald: A bárka születésnapja – Korompai Vali
- Durrell, Gerald: Szamártolvajok – Horányi László
- Dreiser, Theodor: Amerikai tragédia – Komlós Róbert
- Druon, Maurice: Az országvezető – Lukácsy Katalin
- Faulkner, William: Sírgyalázók – Virág Tibor
- Fekete István: Végtelen út – Szoboszlai Éva
- Fenyves, Charles: Mikor kerek volt a világ – Balogh Kata
- Földes Mária: Séta-émlékek – Havas Judit
- Garamvölgyi Eszter: Hogy ne fájjon annyira – Bereznay Éva
- Gárdonyi Géza: Az én falum – Szoboszlai Éva
- Genet, Jean: Egy tolvaj naplója – Ugocsay Antal
- Golding, William: Szélcsend – Virág Tibor
- Greene, Graham: Hatalom és dicsőség – Virág Tibor
- Hawthorne, Nathaniel: Derűvölgy románc – Korompai Vali
- Herriot, James: Állatorvosi pályám kezdetén – Korompai Vali
- Hrabal, Bohumil: Táncórák idősebbeknek és haladóknak – Virág Tibor
- Jerome, K. Jerome: Három ember kerékpáron, Három ember egy csónakban – Virág Tibor
- Jókai Mór: Erdély aranykora – Bácskai, Bereznay Éva
- Jókai Mór: A Nagyenyedi két fűzfa – Bereznay Éva
- Jones, James: Az a mámoros május – Horányi László
- Kafka, Franz: Az átváltozás – Nagy Dóra
- Keller, Helen – Anne Sullivan: Életem története (levelek) – Bereznay Éva
- Kemény Zsigmond: Özvegy és leánya – Bereznay Éva
- Kittenberger Kálmán: Kelet-Afrika vadonjában – Szoboszlai Éva
- Kittenberger Kálmán: A Kilimandzsárótól Nagymarosig – Bereznay Éva
- Kotzwinkle, William: E.T. a földönkívüli kalandjai – Horányi László
- Kundera, Milan: A nevetés és felejtés könyve – Horányi László
- Lem, Stanislaw: Az Úr hangja – Virág Tibor

Lewis, Sinclair: Egy modern asszony szíve – Bereznay Éva

Llosa, Maria Vargas: A zöld palota – Korompai Vali

Lorenz, Konrad: „Mentsétek meg a reményt” – Ugocsay Antal

Mahmudi, Betti – Hoffer, William: Lányom nélkül soha – Korompai Vali

Manger, Icik: Az édenkert könyve – Cs. Németh Lajos

Márai Sándor: Válás Budán – Ugocsay Antal

Merle, Robert: Íme a király – Lukácsy Katalin

Merle, Robert: Majomábécé – Nagy Péter

Merle, Robert: Szenvedélyes szeretet – Ifjú György

Mikszáth Kálmán: Akli Miklós – Bereznay Éva

Mikszáth Kálmán: Két választás Magyarországon – Ugocsay Antal

Mikszáth Kálmán: A tót atyafiak, Jó palócok – Bereznay Éva

Molnár Ferenc: A kékszemű – Lukácsy Katalin

Molnár Gábor: A csendes halál démona – Korompai Vali

Molnár Gábor: Én kedves Amazóniám – Korompai Vali

Moravia, Alberto: A megalkuvó – Vojtkó Gábor

Morrison, Toni: Dzsessz – Ifjú György

Ormos Mária: Hitler – Horányi László

Ottlik Géza: Buda – Ugocsay Antal

Ransome, Arthur: Téli szünidő – Robb Eszter

Rejtő Jenő: A néma revolverek városa – Komlós Róbert

Roberts, Kenneth: Csőcselék fegyverben – Lukácsy Katalin

Roberts, Kenneth: Lydia Bailey – Bereznay Éva

Roberts, Kenneth: Marvin kapitány – Nagy Péter

Salten, Felix: Perri – Nagy Dóra

Saroyan, William: Emberi történet – Virág Tibor

Sienkiewicz, Henrik: Sivatagon és vadonban – Lukácsy Katalin

Singer, Isaac Bashevis: A Lublini mágus – Vojtkó Gábor

Singer, Isaac Bashevis: Rövid péntek – Havas Judit

Smedes, Lewis B.: Bocsáss meg és felejts – Korompai Vali

Steel, Danielle: Emlékezés – Bereznay Éva

Steel, Danielle: Kaleidoszkóp – Ridegh Annamária

Stones, Rosemary: Szállj le rólam! – Korompai Vali

Szép Ernő: Emberszag – Havas Judit

Szerző nélkül: Devecseri est a Fészek klubban – helyszíni felvétel

Szerző nélkül: Lelkek a Purgatóriumban – Lukácsy Katalin

Szerző nélkül: A jászol szamara meg az ökre (válogatta Enyedi György) – Lukácsy Katalin

Szerző nélkül: Óda a fényhez (Vak és gyengénlátó költők és írók művei) – Horányi László

Szilvási Lajos: Ott fenn a hegyen – Pápai Klára

Szőgyén–Wittenbach Hubert: Ferenc József szerelmei – Szoboszlai Éva

Tóth Gábor Ákos: Majdnem horror (Kezgyes halál) – Bereznay Éva

Updike, John: „S” – Korompai Vali

Veres Péter: Balogh család – Ugocsay Antal

Verne, Jules: Dél csillaga – Bereznay Éva

Verne, Jules: Sztrogoff Mihály – Bereznay Éva

Verne, Jules: Tizenöt éves kapitány – Bereznay Éva

Verne, Jules: Utazás a holdba, Utazás a hold körül – Bereznay Éva

Waltari, Miksa: Az asszony és az idegen – Virág Tibor

Wass Albert: Halálos-köd, Holtember partján – Lukácsy Katalin

Wass Albert: Jönnék!, Adjátok vissza hegyeimet – Szoboszlai Éva

Zseleznyikov, Vlagyimir: Bocsáss meg, madárijesztő – Robb Eszter

*

A MATÁV Rt. árközleménye

A Magyar Távközlési Részvénytársaság tájékoztatja előfizetőit, hogy a 35/1994. (XII.24.)KHVM rendelet alapján távbeszélő szolgáltatásának díjai szolgáltatásának területén 1995. január 1-től a következők szerint változik.

Díjkategóriák:

Előzetes díj (ÁFA nélkül):

egyéni:

- » fővonal: kézi kapcsolás 70 Ft/hónap, automata (gépi) kapcsolás 580 Ft/hónap;

- » ikervonal: kézi kapcsolás 70 Ft/hónap, automata (gépi) kapcsolás 410 Ft/hónap;

közületi:

- » fővonal: kézi kapcsolás 135 Ft/hónap, automata (gépi) kapcsolás 650 Ft/hónap;
- » ikervonal: kézi kapcsolás 135 Ft/hónap, automata (gépi) kapcsolás 530 Ft/hónap.

Beszélgetési díjak:

Impulzudíj: A gépi impulzusszámon alapuló hívásoknál 1995-ben az impulzus ára:

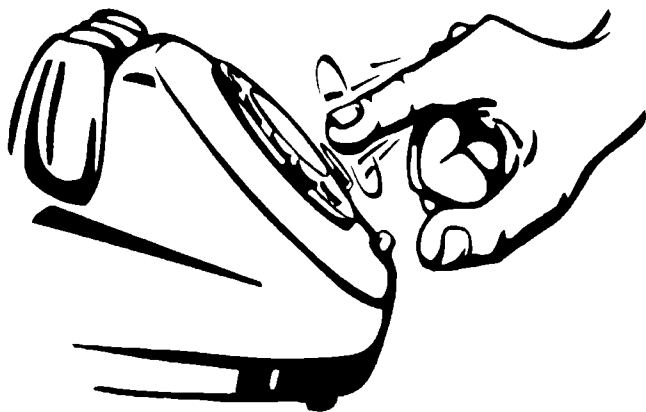
- » előfizető állomásokról 7,50 Ft + 1,90 Ft ÁFA;
- » nyilvános állomásokról 8 Ft + 2 Ft ÁFA. Helyi beszélgetés esetén egy impulzus időtartama:
- » csúcs 150 másodperc,
- » nappali 200 másodperc,
- » kedvezményes 360 másodperc,
- » éjszakai 600 másodperc.

Belföldi és nemzetközi beszélgetések

Belföldi:

I. díjzónába tartozó beszélgetések

- » csúcs 8,11 Ft/perc, 56 másodperc/impulzus

- » nappali 6Ft/perc, 75 másodperc/impulzus
- » kedvezményes 3 Ft/perc, 150 másodperc/impulzus
- » éjszakai 1,50 Ft/perc, 300 másodperc/impulzus

II. díjzóna

- » csúcs 18,75 Ft/perc, 24 másodperc/impulzus;
- » nappali 16,67 Ft/perc, 27 másodperc/impulzus;
- » kedvezményes 8,11 Ft/perc, 56 másodperc/impulzus;
- » éjszakai 3,75 Ft/perc, 120 másodperc/impulzus.

III. díjzóna

- » csúcs 26 Ft/perc, 17 másodperc/impulzus;
- » nappali 20 Ft/perc, 22,5 másodperc/impulzus;
- » kedvezményes 10 Ft/perc, 45 másodperc/impulzus;
- » éjszakai 5 Ft/perc, 90 másodperc/impulzus.

Nappali díjazási időszak: 7.00–9.00-ig és 15.00–18.00-ig. Csúcsidő: 9.00–15.00-ig. Kedvezményes: 18.00–22.00-ig és 5.00–7.00-ig, szombat, vasárnap és munkaszüneti napon 5.00–22.00-ig. Éjszakai díjazási időszak: 22.00–5.00-ig.

Nemzetközi:

- » 1. zóna: 50 Ft/perc, 9 másodperc/impulzus
- » 2. zóna: 65 Ft/perc, 6,92 másodperc/impulzus
- » 3. zóna: 75 Ft/perc, 6 másodperc/impulzus
- » 4. zóna: 160 Ft/perc, 2,8 másodperc/impulzus
- » 5. zóna: 180 Ft/perc, 2,5 másodperc/impulzus
- » 6. zóna: 250 Ft/perc, 1,8 másodperc/impulzus

A MATÁV Rt. hálózatából a mobil szolgáltató hálózatába menő hívások díja:

– nappali: Pannon GSM 28,60 Ft; WESTEL-900 31 Ft; WESTEL-450 30 Ft.

– Kedvezményes: Pannon GSM 18,60 Ft; WESTEL-900 20,00 Ft; WESTEL-450 19,00 Ft.

– Nappali díjazási időszak: munkanap 7.00–18.00-ig; kedvezményes: egyéb.

A fenti díjak ÁFA-t nem tartalmaznak. A távközlési szolgáltatások ÁFA-ja 1995. január 1-től 10%-ról 25%-ra változik.

*

Az árueladás tájékoztatója

Gold Star 60 perces magnókazetta 65,- Ft.

Gold Star 90 perces magnókazetta 84,- Ft.

Maxell magnókazetta . . . . .90,- Ft.

Rakéta karóra (orosz) . . . . .800,- Ft.

Slava ébresztő óra (orosz) . . .600,- Ft.

Braille-lap (ív) . . . . .3,- Ft.

Újdonság! – Massage tankönyv

(13 kazetta) hangoskönyv . . .738,- Ft.

Az Újszövetség (18 kazetta)

hangoskönyv – felolvassa Polonyi

Gyöngyi és Bánffy György . .1200,- Ft.

Dr. Kovácsné Cochner Judit: Mindenki-
nek a PC-ről (4 kazetta) . . .250,- Ft.

MS-Dos 6.0 program

(hangoskönyv) . . . . .528,- Ft.

BraiLab Pc beszélő egység . .13.440,- Ft.

Dominó . . . . .800,- Ft.

Lupe 7x, világítás . . . . .2325,- Ft.

Lupe 3,5x, világítós	1775,- Ft.
Lupe 5x, világítós	.2875,- Ft.
Műanyag összecukható fehérbot teljes áron	652,- Ft.
Műanyag összecukható fehérbot, térítéses vényre	.98,- Ft.
Fa támbot teljes áron	340,- Ft.
Fa támbot térítéses vényre	.51,- Ft.

*

MEGHÍVÓK

A Telefonkezelők Baráti Klubja Klubdélután tart 1995. március 11-én 14 órai kezdettel. Helyszín: az MVGYOSZ székháza, 1146 Budapest, Hermina u. 47. Minden klubtagot szeretettel vár a klub vezetősége.

□

Az MVGYOSZ Baranya megyei Szervezete Komlói Körzeti Csoportja a Baranya megyei Szervezet támogatásával 1995. május 19-21-én országos találkozót rendez „Tisztelet Komlónak” címmel, melyre szeretettel meghívjuk a megyei szervezetek vezetőit és tagjait.

A találkozó helye: Komló Sikonda-fürdő, Napsugár tábor. Elhelyezés: faházakban, többágyas szobákban. Étkezés: helyben, étteremben. Részvételi díj: tagoknak és kísérőknek egyaránt 2.400,- Ft/fő. Jelentkezési létszám megyénként maximum 10 fő.

A találkozó programja: ismerkedés Sikonda-fürdővel és környékével, jó idő esetén fürdőzés; kirándulás Abaligetire, barlanglátogatás; múzeumlátogatás; irodalmi est az „Óda a fényhez” c. antológiából a helyi színház és hangversenytéremben; zenés ismerkedési est; egy országos vetélkedősorozat elindítása Baranya-Somogy-Tolna megye részvételével.

Jelentkezési határidő: 1995. március 15-ig együtt a részvételi díj befizetésével az alábbi címre: MVGYOSZ Baranya megyei Szervezet, Pécs Móricz Zs. u. 8. - 5012-0 sz. számlára.

Utazás: Pécsig egyénileg (lehetőleg szervezeten), onnan 12 és 15 óra között a rendelkezésükre álló autóbusszal Sikonda-fürdőre. Bővebb felvilágosítást hétfőn-szerdán-pénteken fél 9 és 12 óra között a 0672-482-051-es telefonszámon adunk.

Kérjük, hogy minél nagyobb létszámmal vegyenek részt rendezvényünkön! - Lovrek József, a körzeti csoport vezetősége részéről.

*

Felhívások, közlemények

Az MVGYOSZ Rehabilitációs Csoportja az 1995/96-os tanévre is felvételt hirdet a Gyógymasszőrképző tanfolyamra. A tanfolyam sikeres elvégzése alapfokú egészségügyi végzettséget, valamint gyógymasszőr szakképesítést nyújt. A tanfolyamon való részvételt felvételi vizsga előzi

meg. A felvételi vizsga anyagát az általános és középiskolák biológia tananyagának az emberi szervezetre vonatkozó része, valamint az emberi szervezet felépítésével, működésével kapcsolatos bármilyen alapfokú kiadvány képezi.

A jelentkezés feltételei:

- » középiskolai végzettség;
- » 18 és 30 év közötti életkor;
- » körzeti vagy háziorvosi alkalmassági vizsgálat, különös tekintettel a szembe-tegség diagnózisára, valamint a gyakorlat során várható ízületi megterhelésre.

Jelentkezni lehet az MVGYOSZ megyei szervezeténél 1995. március 31-ig. A felvételi vizsga helyéről és idejéről minden jelentkezőt értesítünk. Az orvosi vizsgálat megtörténtét a jelentkezési lap hátlapján kell igazolni.

A Vak Gyógymasszőrök Országos Szakosztálya reflexológiai tanfolyamot rendez gyógymasszőrök részére. A tanfolyam helye: MVGYOSZ székház, 1146 Budapest, Hermina u. 47.; időpontja: 1995. március 11., szombat 9 óra, valamint a rákövetkező két szombat. Javasolt tananyag: az Oláh Andor és a Bánszky Judit féle jegyzetek. A tanfolyam díja 1. 500 Ft plusz a vizsgadíj. A tanfolyam sikeres elvégzése esetén bizonyítványt a Magyar Egészségvédők és Természetgyógyászok Tudományos

Egyesülete ad. Minden érdeklődőt szeretettel vár a rendezőség.

A Vakok Állami Intézetében – Budapest, XIV. Hermina u. 21. sz. alatt működik a Vakok Napközi Otthona.

Szeretettel várjuk mindazokat a vak és gyengénlátó felnőtt sorstársakat, akik önmagukat nehezen képesek ellátni, de a napi bejárást vállalni tudják. A szociális helyzettől függően térítéses ebédet biztosítunk. Az egyéb szolgáltatásaink ingyenesek. Kulturális programokat, kirándulásokat szervezünk, valamint társalgó, étkező és pihenőszoba áll az igénybe vevők rendelkezésére.

Nyitvatartás: munkanapokon 8-15 óra között.

Bővebb felvilágosítás a 122-6050/11-es telefonszámon a napközi vezetőjénél.

Angolul tanulók figyelmébe ajánljuk, hogy Délnyugat-Angliában, Devon megye, Plymouth városában nyelvtanfolyamokon lehet résztvenni. A szállás, az étkezés és a tanfolyam díja heti 163 font. A kiutazás egyénileg történik. További információt Tóthné dr. Udvardy Katalintól (Tel/Fax: 157-1456) kaphatnak délután 14-16 és este 20-22 óra között.

Szerkesztőség munkatársai: Lak István és Fehér István

Telefon: 1210-440/114-es mellék. Az újság előfizethető a megyei szervezeteknél egész évre 160 Ft-ért a tárgyévet megelőző november 30-áig, félévre 80 Ft a tárgyév II. féléve előtti május 15-éig

Hirdetések

◦ Huszonéves fiatalember megismerkedne korban hozzáillő, előítéletektől mentes gyengénlátó lányokkal. A válaszokat „Gyermekszerető” jeligére a szerkesztőségbe kéri pontírásban vagy kazettán.

◦ 56 éves gyengénlátó özvegyasszony vagyok. Saját házamban egyedül élek, gyermekem nincs. Szeretnék megismerkedni hozzám hasonló, józan életű vak vagy gyengénlátó férfival. A válaszokat a következő címre kérem: 6725 Szeged, Bem tábornok u. 16. Hörömpő Sándorné.

◦ 70 éves nemlátó férfi vagyok. Keresek élettársnak kizárólag gyengénlátó hölgyet 50-60 éves között. Lakásom van. A leveleket „Társat keresek” jeligére a szerkesztőségbe kérem.

◦ Gyengénlátó, 37 éves szakmunkás fiatalember megismerkedne korban hozzáillő hölgygel. Iskolai végzettség nem számít. Káros szenvedélyem nincs. Lakásom van. A leveleket „Hóvirág” jeligére a szerkesztőségbe kérem.

◦ 46 éves, 165 cm magas, 60 kg testsúlyú gyengénlátó debreceni özvegyasszony keresi hűséges társát káros szenvedélyektől mentes, korban hozzáillő férfiszemélyében. A válaszleveleket „Egymást megbecsüljük” jeligére a szerkesztőségbe kéri.

◦ 29 éves, 158 cm magas, 58 kg testsúlyú, gyengénlátó, aktívan dolgozó, házias, tisztességes, lakással rendelkező, debreceni lány megismerkedne komoly szándékú, gyengénlátó, rendezett körülmények között élő, becsületes, családcentrikus fiúval, aki segítőtársa lenne egy életen át. A leveleket „Megértés” jeligére a szerkesztőségbe kéri.

◦ Vállalok: sálak kötését, párnahorgolást és szerb nyelvre/nyelvről fordítást. Érdeklődni lehet: Demkóné Erzsikénél, 1146, Budapest, Hermina u. 21.

◦ Eladó egy AT 386-os SX25-ös személyi számítógép 1 MB SIMM memóriával, 40 MB-os winchesterrel, 1.2 és 1.44 MB-os floppyval, HERCULES monitorral, 101 gombos nemzetközi kiosztású billentyűzettel és igény szerint egy Sound Blaster 2.0, 8 bites, midizhető, mono hangkártyával. Irányár (hangkártya nélkül) 48 ezer forint. Eladó még egy kifogástalanul és megbízhatóan működő Brailab Plusz beszélő számítógép is a hozzá tartozó CPM rendszerprogramokkal, valamint német nyelvű beszédsoftverrel. Irányár: 12 ezer forint. Érdeklődni lehet hétköznap a 132-5550/794-es mellék, Csapó Endrénél.

◦ Eladó egy alig használt, mély, sport babakocsi, valamint egy TV nagyító. Érdeklődni a 140-6288-as telefonszámon lehet.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Szövetségünk közép- és felsőfokú tanulmányokat folytatók részére meghirdeti a **MENTUSZ DÍJ** elnyerésére vonatkozó pályázatot. Tanulmányaik végzésének egyszeri vagy folyamatos támogatására pályázhatnak középiskolai tanulmányokat folytató, matematika, fizika, magyar és történelem tantárgyakból legalább 4,5 eredményt elérő fiatalok. Felsőfokú tanulmányokat végzők pályázatának feltétele egy érvényes félév elvégzésnek igazolása.

A **MAGYAR LÁSZLÓ ALAPÍTVÁNY** pályázatot hirdet fiatal vak házaspárok részre életkezdésük megkönnyítésére szolgáló eszközök vásárlásának támogatására. Az Alapítvány által támogatott személyek ismételt támogatásban nem részesülhetnek.

A Mentusz díjra és a Magyar László Alapítványra vonatkozó pályázatokat 1995. június 30-ig kell az **MVGYOSZ Rehabilitációs Osztályára** eljuttatni (1146 Bp. Hermina út 47. Tel: 1210-440/109 mellék.). Az érdeklődők ugyanitt kaphatnak részletes felvilágosítást is.

A pályázatok nyerteseit a bíráló bizottság levélben értesíti.

RÖSLER-MORGÁNYI ALAPÍTVÁNY pályázati felhívást tesz közzé vak személyek támogatására.

Pályázni lehet:

- személyi számítógép és perifériák, olvasó- és beszélő rendszerek vásárlásának támogatására,
- vakokat szolgáló segédeszközök vállalkozás keretében történő gyártásának támogatására,
- vakvezető kutya térítésmentes juttatására.

A pályázat tartalmazza:

- a pályázó nevét
- lakcímét
- jelenlegi tevékenységét
(tanuló esetén az oktatási intézményt)

A pályázatokat a Rösler-Morgányi Alapítvány Kuratóriumának címére (1146 Bp. Hermina út 47.) kell eljuttatni 1995. szeptember 30-ig. A pályázat nyerteseit a bíráló bizottság levélben értesíti.

ÚJDONSÁG MAGYARORSZÁGON

a **BE-BA** márkanevű
rugalmas műanyagból kifejlesztett, peremezett
csomagtartó védőhuzat.

Kímélje és védje csomagtartójának kárpitját
a szennyeződésektől, sérülésektől.

A **BE-BA** könnyen behelyezhető, kiemelhető, tisztítható.

OPÉL-be
4.990.- Ft+ÁFA

OPÉL-be
4.490.- Ft+ÁFA

LADA-ba
4.890.- Ft+ÁFA

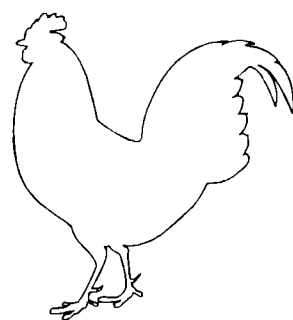
**Bármilyen egyéb gépkocsitípushoz
a rendeléstől számított két héten belül szállítunk!**

Érdeklődni lehet a következő címeken:

Vecses, Fő uti üzletsov. Vagyonvédelmi üzlet. Tel.: 06-29-352-307
Viola szerviz, 2220 Vecses, Gammel J. u. 1. Tel.: 06-29-350-529
5000 Szolnok, Várkonyi tér 1. Telefon.: 06-60-387-8334

Rjándékozzon autójának BE-BA csomagtartó védőhuzattal!

FEHÉRKAKAS

Műszaki, Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.

Vecsés, Gammel József u. 6.

Tel.: 06-29-350-631, Tel/FAX.: 201-6111

Műszaki szolgáltatások

Számítógépek és hálózatok telepítése

Számítástechnikai eszközök javítása

Szerviz

Szaktanácsadás

Oktatás

Alapfokú számítástechnikai ismeretek

WORD szövegszerkesztő

WINDOWS

WORD for WINDOWS

Nyomdai szolgáltatások

Reklámfotók, reklámanyagok

Szórólapok készítése

Számítástechnikai segédanyagok

Irodabútorok, iroda berendezések

Irodagépek